

СЛУ

НА СОЦИЈАЛИСТИ

1830

Službeni vesnik SR
Makedonije

91001 Скопје
Feb 91

2

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ издава во издание на српскохрватски односно хрваткосрпски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. — Огласи според тарифата — Жиро сметка кај Службата на општественото книговодство 60802-603-19844

Петок, 3 септември 1982

БЕЛГРАД

БРОЈ 52

ГОД. XXXVIII

Цена на овој број е 60 динари. — Претплата за 1982 година изнесува 1.140 динари. Рок за рекламации 15 дена. — Редакција: Улица Јована Ристика број 1. Пошт. фах 226. — Телефони: Централна 650-135; Уредништво 651-855; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

615.

Врз основа на член 27 од Законот за измени и дополненија на Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/82), Законодавно-правната комисија на Соборот на републиките и покраините на Собранието на СФРЈ на седницата од 31 март 1982 година го утврди пречистениот текст на Законот за прометот на стоки и услуги со странство.

Пречистениот текст на Законот за прометот на стоки и услуги со странство ги опфаќа: Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/77), Законот за измена на Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/78) и Законот за измени и дополненија на Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/82), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 444
30 јули 1981 година
Белград

Претседател
на Законодавно-правната
комисија на Соборот на
републиките и покраините
на Собранието на СФРЈ,
Васка Дуганова, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРОМЕТОТ НА СТОКИ И УСЛУГИ СО СТРАНСТВО

(Пречистен текст)

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува системот на надворешнотрговското работење и се утврдуваат условите на прометот на стоки и услуги со странство (во натамошниот текст: надворешнотрговски промет) и условите на работењето на основните и на други организации на здружен труд (во натамошниот текст: организација на здружен труд) во односите со странство.

Член 2

Односите во областа на надворешнотрговскиот промет се составен дел на односите во општествената репродукција засновани врз здружување на труд и средства и врз самоуправувањето на работниците со општествени средства.

Работниците во основната организација на здружен труд и во сите други форми на здружување на труд и средства имаат право и обврска во своите организации да одлучуваат за работењето во областа на економските односи со странство.

Организациите на здружен труд со самоуправни спогодба за здружување на труд и средства ги уредуваат меѓусебните односи во врска со остварувањето на прашата и обврските во надворешнотрговскиот промет, во согласност со утврдената заедничка политика на економските односи со странство, обврските преземени со самоуправните спогодби и договорите за основите на плановите на самоуправните организации и на општествено-политичките заедници.

Член 3

Организациите на здружен труд што се занимаваат со работите на надворешнотрговскиот промет се организираат и рабстат врз начелата на задолжителна соработка со производствените и со други организации на здружен труд за кои го вршат тој промет, во согласност со самоуправната спогодба или со договорот за таа соработка, и задолжително здружуваат труд и средства со производствените или со други организации на здружен труд со кои работат, ако е тоа определено со сојузен закон.

Член 4

Организациите на здружен труд ги вршат работите на надворешнотрговскиот промет во согласност со утврдената заедничка политика на економските односи со странство, обврските преземени со самоуправните спогодби и со договорите за основите на плановите на самоуправните организации и на општествено-политичките заедници, прописите и други општи акти со кои се уредуваат тие односи, трговските и други меѓународни договори, општествените договори и самоуправните спогодби.

Заедничката политика во областа на економските односи со странство ја утврдува Собранието на СФРЈ со општествениот план на Југославија и со други акти.

Член 5

Со самоуправни спогодба организациите на здружен труд можат да го уредуваат вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет на определено странско подрачје или со определени производи односно услуги, во согласност со утврдената заедничка политика на економските односи со странство, со закон и со прописи донесени врз основа на закон.

Организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници, коморите и други општи здруженија, органите на општествено-политичките заедници и општествено-политичките организации можат со општествен договор да уредуваат определени прашања во областа на вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет од поширок општествен интерес.

Член 6

Во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет организациите на здружен труд се должни да се придржуваат кон добрите деловни обичаи и да ги чуваат интересите и угледот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство и да работат на начин со кој не им се нанесува штета на други организации на здружен труд односно на општествената заедница.

II. НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ ПРОМЕТ

I. Услови за вршење на надворешнотрговски промет

Член 7

Носители на надворешнотрговскиот промет се организациите на здружен труд кои вршат стопанска дејност и кои се регистрирани за вршење на работите на надворешнотрговскиот промет.

Под организации на здружен труд, во смисла на став 1 од овој член, се подразбираат:

1) основна организација на здружен труд која, врз основа на самоуправни спогодба за здружување во работна организација, сложена организација на здружен труд, деловна заедница на организации на здружен труд или друга форма на здружување на организации на здружен труд, врши работи на надворешнотрговски промет;

2) работна организација која во својот состав нема основни организации на здружен труд; работна организација која во својот состав има основни организации на здружен труд и која, врз основа на самоуправни спогодба за здружување во работна организација, врши работи на надворешнотрговскиот промет и работна организација која, врз основа на самоуправни спогодба за здружување во сложена организација на здружен труд, деловна заедница на организации на здружен труд или друга форма на здружување на организации на здружен труд, врши работи на надворешнотрговскиот промет;

3) сложена организација на здружен труд, ако со самоуправни спогодба за здружување во сложена организација на здружен труд е предвидено сложената организација на здружен труд да врши работи на надворешнотрговскиот промет.

Носители на надворешнотрговскиот промет се и деловните заедници на организациите на здружен труд, ако со самоуправни спогодба за здружување во деловната заедница е предвидено деловната заедница да ги врши работите на надворешнотрговскиот промет.

Одредбите на овој член кои се однесуваат на работната организација се применуваат и врз задругите што се занимаваат со производствена дејност или со организирање на производство, а одредбите на овој член кои се однесуваат на деловните заедници на организациите на здружен труд, согласно се применуваат врз заедниците на здружен труд за меѓусебна планска и деловна соработка и врз задружните сојузи.

Носител на надворешнотрговскиот промет на предмети на вооружување и воена опрема е Сојузниот секретаријат за народна одбрана односно, по негово овластување, Сојузната дирекција за промет и резерви на производи со посебна намена.

Член 8

Организациите на здружен труд што се занимаваат со работите на промет на стоки и услуги можат да вршат работи на надворешнотрговскиот промет само ако, во согласност со сојузниот закон, здружиле труд и средства со производствените и со другите

организации на здружен труд за кои ги вршат работите на надворешнотрговскиот промет.

Член 9

Производствените организации на здружен труд ги вршат работите на надворешнотрговскиот промет во границите на дејноста што ја вршат во Југославија и за која се запишани во судскиот регистар и во согласност со овој закон.

Организациите на здружен труд што ги вршат работите на прометот на стоки и услуги во Југославија можат да вршат работи на надворешнотрговскиот промет во границите на дејноста за која се запишани во судскиот регистар и за која здружиле труд и средства со производствените и со други организации на здружен труд и во согласност со овој закон.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, организациите на здружен труд што не вршат работи на промет на стоки и услуги во Југославија, можат да вршат работи на надворешнотрговскиот промет во границите на дејноста за кои со самоуправни спогодба здружиле труд и средства со производствените и со други организации на здружен труд и за кои се запишани во судскиот регистар, во согласност со овој закон.

Член 10

Врз надворешнотрговскиот промет се применуваат прописите кои важат за прометот на стоки и вршењето на стопански услуги во Југославија, ако со овој закон или со прописи донесени врз основа на овој закон не е определено поинаку.

Член 11

Работните луѓе и граѓанските правни лица не можат да основаат работни организации за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет.

Член 12

За вршење на работи на надворешнотрговскиот промет организацијата на здружен труд се запишува во судскиот регистар што го води надлежниот суд на чие подрачје е нејзиното седиште.

За запишување во судскиот регистар, организацијата на здружен труд е должна да поднесе пријава и согласност од надлежниот координационен одбор за организациите на здружен труд што вршат работи на надворешнотрговскиот промет (во натамошниот текст: координационен одбор) дека ги исполнува условите од член 16 на овој закон.

Организациите на здружен труд не можат да се запишат во судскиот регистар за извоз и увоз на предмети на вооружување и воена опрема.

Член 13

За вршење на работи на надворешнотрговскиот промет организацијата на здружен труд мора да има соодветни работници што имаат посебни овластувања и одговорности во вршењето на тие работи, како и други соодветни работници што ги вршат работите односно работните задачи во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет.

Стопанската комора на Југославија, во спогодба со стопанските комори на републиките и со стопанските комори на автономните покраини, ја утврдува минималната стручна подготовка и другите услови што мораат да ги исполнуваат работниците кои имаат посебни овластувања и одговорности и другите стручни работници за успешно вршење на работите на надворешнотрговскиот промет.

Организацијата на здружен труд со самоуправен општ акт ги определува работите односно работните

задачи што се сметаат како работи односно работни задачи во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет и поблиску ги определува стручната подготовка и другите услови што мораат да ги исполнуваат работниците кои имаат посебни овластувања и одговорности и другите работници од став 1 на овој член, во согласност со актот од став 2 на овој член.

Стопанската комора на републиката односно стопанската комора на автономната покраина на чие подрачје се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд утврдува, на барање од организацијата на здружен труд, кои работници што имаат посебни овластувања и одговорности и другите стручни работници на организацијата на здружен труд ги исполнуваат условите за вршење на работите односно на работните задачи од став 3 на овој член во поглед на минималната стручна подготовка и другите услови што тие работници мораат да ги исполнуваат за вршење на работите на надворешнотрговскиот промет, во смисла на актот на Стопанската комора на Југославија од став 2 на овој член, и за тоа го известуваат координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина.

Член 14

Координационен одбор се формира при надлежниот орган во републиката, автономната покраина и при Сојузниот извршен совет.

Претседателот и членовите на координациониот одбор при надлежниот орган во републиките и надлежниот орган во автономните покраини ги именуваат извршните совети на републиките и извршните совети на автономните покраини, и тоа: претседателот и една третина од членовите по сопствена иницијатива, а по една третина од членовите — на предлог од републичките односно од покраинските совети на сојузот на синдикатите и на стопанските комори на републиките односно на автономните покраини.

Претседателите на координационите одбори при надлежниот орган во републиката и надлежниот орган во автономната покраина по својата положба се членови на Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет.

Претседателот и една третина од членовите на Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет ги именува Сојузниот извршен совет по сопствена иницијатива, а по една третина од членовите — на предлог од Сојузот на синдикатите на Југославија и Стопанската комора на Југославија.

Претседателот на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина може во работата на Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет, во случај на негова отсутност, да го заменува член на координациониот одбор што ќе го определи надлежниот орган на републиката односно надлежниот орган на автономната покраина.

Член 15

Координациониот одбор при надлежниот орган во републиката и надлежниот орган во автономната покраина ги разгледува и дава предлози за прашањата што се однесуваат на работењето на организациите на здружен труд што вршат работи на надворешнотрговскиот промет или кои вршат стопанска дејност во странство, а особено на:

- 1) развојот на општествено-економските и самоуправните односи во тие организации;
- 2) спроведувањето на самоуправните спогодби и општествени договори;

- 3) спроведувањето на кадровската политика;
- 4) организацијата и развојот на надворешнотрговската мрежа во Југославија и во странство;
- 5) законитоста на работењето во надворешнотрговскиот промет.

Координациониот одбор од став 1 на овој член:

- 1) дава согласност за запишување во судскиот регистар за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет;
- 2) дава согласност на одредбите од самоуправните општи акти на организациите на здружен труд со кои се уредуваат работите односно работните задачи, што ги вршат работниците кои имаат посебни овластувања и одговорности и кои ги вршат другите работници во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет, како и на одредбите со кои се уредува начинот на кој им се доверува вршењето на тие работи;
- 3) дава претходна согласност на изборот на работниците што имаат посебни овластувања и одговорности во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет;
- 4) може да бара да се поведе постапка поради повреда на работната обврска на работниците на задничкото стопанско претставништво во странство и за резултатот на таа постапка да биде известен;
- 5) врши и други работи определени со сојузен закон и со прописи донесени врз основа на сојузен закон.

Член 16

Координациониот одбор при надлежниот орган во републиката и надлежниот орган во автономната покраина дава согласност која претставува услов за запишување во судскиот регистар за вршење на работите на надворешнотрговскиот промет, ако утврди:

- 1) дека организацијата на здружен труд ги исполнува определените услови за успешно вршење на работите на надворешнотрговскиот промет;
- 2) дека со самоуправната спогодба за здружување на труд и средства се обезбедува односите утврдени со таа спогодба да се во согласност со законот;
- 3) дека со самоуправната спогодба и со самоуправниот општ акт на организацијата на здружен труд се обезбедени соодветни услови во поглед на нејзината организација, работа, работење и одговорност;
- 4) дека организацијата на здружен труд има соодветни работници кои имаат посебни овластувања и одговорности и други работници кои вршат работи на надворешнотрговскиот промет.

Ако координациониот одбор од став 1 на овој член утврди дека организацијата на здружен труд за успешно вршење на работите на надворешнотрговскиот промет не обезбеди соодветни услови, ќе побара организацијата на здружен труд да преземе мерки со кои ќе се обезбеди успешно вршење на работите на надворешнотрговскиот промет или ќе го одбие давањето на согласноста.

Ако координациониот одбор од став 1 на овој член одбие да даде согласност во смисла на став 2 од овој член, организацијата на здружен труд може да поднесе приговор до надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина. Одлуката на тој орган по приговорот е конечна.

Член 17

Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет ги разгледува и дава предлози за прашањата што се однесуваат на работењето на организациите на здружен труд што вршат работи на надворешно-

трговскиот промет или кои вршат стопанска дејност во странство, а особено на:

- 1) развојот на општествено-економските и самоуправните односи во тие организации;
- 2) спроведувањето на самоуправните спогодби и општествените договори;
- 3) спроведувањето на кадровската политика;
- 4) организацијата и развојот на надворешнотрговската мрежа во Југославија и во странство;
- 5) законитоста на работењето во надворешнотрговскиот промет.

Координациониот одбор од став 1 на овој член:

- 1) утврдува заеднички критериуми за давање на согласноста од член 16 на овој закон;
- 2) ја усогласува работата на координационите одбори при надлежниот орган во републиката и надлежниот орган во автономната покраина;
- 3) ги врши работите определени со сојузен закон во врска со работењето на заедничките стопански претставништва во странство и на нивните членови;
- 4) може да бара да се поведе постапка поради повреда на работната обврска на работниците од заедничкото стопанско претставништво во странство и за резултатот на таа постапка да биде известен;
- 5) врши и други работи определени со сојузен закон и со прописи донесени врз основа на сојузен закон.

Член 18

Ако координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина утврди дека организацијата на здружен труд, што е запишана во судскиот регистар, престанала да исполнува некој од условите од член 16 на овој закон за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет, ќе побара од организацијата на здружен труд во определен рок да ги исполни условите, а ако организацијата на здружен труд во тој рок не ги исполни условите, ќе донесе одлука за бришење од судскиот регистар на правото на таа организација да врши работи на надворешнотрговскиот промет.

Ако координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина утврди, врз основа на податоците од Службата на општественото книговодство и органите надлежни за работите на инспекцијата, дека троиците на работењето на организацијата на здружен труд која врши надворешнотрговски промет потрајно се во несразмера со извршениот надворешнотрговски промет за кој се направени тие троици, може да донесе одлука да се брише правото на таквата организација на здружен труд од судскиот регистар да врши работи на надворешнотрговскиот промет.

Против одлуката на координациониот одбор од ст. 1 и 2 на овој член организацијата на здружен труд може да поднесе приговор до надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина.

Врз основа на одлуката на координациониот одбор од ст. 1 и 2 на овој член на која не е поднесен приговор односно врз основа на одлуката на надлежниот орган од став 3 на овој член, надлежниот суд ќе го брише од судскиот регистар правото на организацијата на здружен труд да врши работи на надворешнотрговскиот промет.

Член 19

Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет може да бара координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот

орган во автономната покраина или заедничкото стопанско претставништво во странство да му достави информации и податоци што му се потребни за неговата работа.

Координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина може да побара Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет или заедничкото стопанско претставништво во странство да му достави информации и податоци што му се потребни за неговата работа.

Член 20

Стручните и административните работи за потребите на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина и на Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет ги вршат органите на управата што ќе ги определи извршниот совет на собранието на републиката, извршниот совет на собранието на автономната покраина односно Сојузниот извршен совет.

Член 21

Координациониот одбор за работите од својата надлежност одлучува со мнозинство на гласови на своите членови.

Поблиски прописи за организацијата, начинот и условите на работата, донесувањето на одлуките, роковите за поднесување на приговори и за другите прашања од значење за работата на координациониот одбор донесува Сојузниот извршен совет, во согласност со извршните совети на собранијата на републиките и извршните совети на собранијата на автономните покраини.

Член 22

Организацијата на здружен труд може вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет да го почне дури кога за вршење работи на надворешнотрговскиот промет ќе се запише во судскиот регистар.

Пред запишувањето во судскиот регистар, организацијата на здружен труд не може да презема претходни и подготвителни дејствија во врска со работите на надворешнотрговскиот промет (барање и давање понуди, испраќање на мостри, започнување и водење на преговори и др.).

Член 23

Организацијата на здружен труд е должна за извршеното запишување во судскиот регистар и за настанатите промени во тој регистар да достави до надлежниот републички односно покраински орган и до Сојузниот секретаријат за надворешна трговија заеврен примерок од судското решение за извршеното запишување во судскиот регистар, односно за настанатите промени во тој регистар, во рок од 30 дена од денот на извршеното запишување.

Член 24

Ако организацијата на здружен труд по запишувањето во судскиот регистар престане да исполнува некој од условите од член 16 на овој закон, должна е за тоа да го извести, во рок од осум дена од денот на престанувањето на условите, надлежниот републички односно покраински орган и Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

Член 25

Актот за извршеното запишување во судскиот регистар, актот за бришењето од судскиот регистар и актот за бришење од судскиот регистар на правото на вршење на работи на надворешнотрговскиот промет на определени стоки односно на

определени стопански услуги, се објавуваат во „Службен лист на СФРЈ“ врз товар на организацијата на здружен труд.

2. Извоз и увоз

Член 26

Заради остварување на заедничката политика на економските односи со странство од член 4 на овој закон и нејзино регионално насочување и заради остварување на политиката на развојот, надворешнотрговскиот промет се врши слободно или во рамките на контингенти, врз основа на дозвола и согласност.

Член 27

Заради заштита на домашното производство и услуги и создавање услови за нивниот оптимален развој, извозот и увозот на определени стоки и услуги се врши согласно со долгорочната програма за регулирање на извозот и увозот.

Со долгорочната програма од став 1 на овој член се утврдуваат основните правци и цели за заштита на домашното производство и на домашните услуги, во согласност со општествениот план на Југославија, се утврдуваат критериумите и мерилата за долгорочно регулирање на извозот и увозот на определени стоки и услуги, се определуваат дејностите во чии рамки определени стоки ќе се штитат по пат на контингенти и се определуваат услугите за кои ќе се пропишат посебни услови за користење.

Долгорочната програма од став 1 на овој член се утврдува истовремено со донесувањето на општествениот план на Југославија, а најдоцна во рок од 60 дена од денот на донесувањето на тој план.

Член 28

Долгорочната програма од член 27 на овој закон се утврдува со општествен договор.

При утврдувањето на долгорочната програма од став 1 на овој член се поаѓа од склучените самоуправни спогодби на организациите на здружен труд кои се регулираат долгорочните меѓусебни односи во производството и потрошувачката на определени производи.

Општествениот договор од став 1 на овој член го склучуваат Сојузниот извршен совет, извршните совети на собранијата на републиките и извршните совети на собранијата на автономните покраини, Стопанската комора на Југославија, општите здруженија, Интересната заедница на Југославија за економски односи со странство, самоуправните интересни заедници за економски односи со странство на републиките и самоуправните интересни заедници за економски односи со странство на автономните покраини и Сојузната заедница за работи на цените.

Член 29

Со општествениот договор од член 28 на овој закон се утврдуваат особено: долгорочната програма за регулирање на извозот и увозот; начинот и мерките за отстранување на влијанието на поголемите растројства на пазарот и во движењето на цените на стоките што се предмет на самоуправните спогодби од член 31 на овој закон; начинот и формата на интервенција од стоконите резерви; начинот и контролата над спроведувањето на општествениот договор; времето на важењето на општествениот договор и начинот на решавањето на спорови.

Член 30

Ако во рокот од член 27 на овој закон не се склучат општествениот договор од член 28 на овој закон, односно ако во тој рок не се утврди долгорочната програма за регулирање на извозот и увозот, Сојуз-

ниот извршен совет ќе ја утврди во натамошниот рок од 30 дена долгорочната програма за регулирање на извозот и увозот.

Долгорочната програма од став 1 на овој член ќе се применува додека не се склучат општествениот договор од член 28 на овој закон.

Член 31

Заради остварување на општествениот договор од член 28 на овој закон, поблиската разработка на критериумите и мерилата за долгорочно регулирање на извозот и увозот, усогласување на интересите и уредување на односите од заеднички интерес, организациите на здружен труд — производители, потрошувачи, извозници и увозници и другите самоуправни организации и заедници што во рамките на својата дејност и развој производствено, работно, деловно или на друг начин се поврзани и заедниците на здружен труд за меѓусебна планска и деловна соработка, односно соодветните општи здруженија, склучуваат самоуправни спогодба за регулирање на извозот и увозот за периодот на среднорочниот општествен план.

Самоуправната спогодба од став 1 на овој член ѝ се доставува на надлежната народна банка на републиката односно на надлежната народна банка на автономната покраина, на надлежната стопанска комора на републиката, односно на надлежната стопанска комора на автономната покраина, на самоуправните интересни заедници за економски односи со странство на републиките и на самоуправните интересни заедници за економски односи со странство на автономните покраини. Таа спогодба му се доставува и на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија заради евиденција.

Член 32

Со самоуправната спогодба од член 31 на овој закон за извозот и увозот на стоки се утврдуваат особено: критериумите и мерилата за определување на стоките што треба да се штитат по пат на контингенти; стоките што можат да се извезуваат односно да се увезуваат во рамките на контингентите и периодот на траењето на заштитата на тие стоки; материјалните биланси за стоките што се предмет на самоуправното спогодување; условите, мерилата и начинот на утврдувањето и на распределбата на контингентите за извоз и увоз на стоки, постапката за распределба на контингенти врз одделни организации на здружен труд, структурата и динамиката, начинот, организацијата и регионалните правци на извозот и на увозот; меѓусебните права, обврски и одговорности на учесниците на самоуправната спогодба за испораките и за преземањето на стоките што се предмет на самоуправната спогодба и времето на важењето на самоуправната спогодба; начинот на поднесувањето на заедничкиот ризик и мерките што ќе се применат спрема учесникот на самоуправната спогодба кој не се придржува кон нејзините одредби, како и начинот на решавањето на споровите.

Со самоуправната спогодба од член 31 на овој закон за извозот и увозот на услуги се утврдуваат особено: условите под кои организациите на здружен труд можат да користат услуги на странски лица, како и условите под кои организациите на здружен труд им даваат услуги на странски лица; меѓусебните права, обврски и одговорности на учесниците на самоуправната спогодба; времето на важењето на самоуправната спогодба; мерките што ќе се преземаат спрема учесникот во спогодбата кој не се придржува кон нејзините одредби, како и начинот на решавањето на споровите.

Член 33

Организациите на здружен труд — производители, потрошувачи, извозници и увозници и другите заинтересирани самоуправни организации и заедни-

ци и заедниците на здружен труд за меѓусебна планска и деловна соработка односно соодветните општи здруженија се должни да поведат постапка за самоуправно спогодување за регулирање на извозот и увозот во рок од 30 дена од денот на склучувањето на општествениот договор од член 28 на овој закон.

Ако во рокот од став 1 на овој член не се поведе постапка за самоуправно спогодување, односно ако во натамошниот рок од 30 дена не се склучи самоуправна спогодба, Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи, може да донесе пропис за привремено распоредување на стоките на одделни форми на извозот и увозот, за условите, мерилата и начинот на утврдувањето и распределбата на контингентите за извоз и увоз, за утврдувањето на авансите за увоз односно за извоз на одделни стоки, за условите за користењето на стопанските услуги, како и за другите прашања што се уредуваат со самоуправната спогодба од член 31 на овој закон.

Ако надлежните републички и покраински органи не постигнат согласност во смисла на став 1 од овој член во рок од 15 дена, прописот од тој став го донесува Сојузниот извршен совет во натамошниот рок од 15 дена.

Прописите од ст. 2 и 3 на овој член се применуваат додека не се склучи самоуправната спогодба од член 31 на овој закон.

Член 34

По исклучок од одредбите на чл. 28 и 31 од овој закон, заради обезбедување на стабилни односи на единствениот југословенски пазар, снабденост на тој пазар со определени стоки и отстранување на поголемите растројства во производството односно во потрошувачката на определени стоки, Сојузниот извршен совет може да определи одделни стоки да се извезуваат односно да се увезуваат врз основа на контингенти, дека контингентите за тие стоки и начинот и постапката за распределба на тие контингенти ќе ги утврди Сојузниот извршен совет или сојузниот орган на управата што Советот ќе го определи.

Мерките од став 1 на овој член се применуваат до отстранувањето на причините поради кои се воведени.

Член 35

Со контингентот се определува обемот на извозот односно на увозот на одделни стоки за определен период, по количество или по вредност на стоките.

Член 36

Заради извршување на обврските преземени со меѓународни конвенции, со трговски и други меѓудржавни спогодби, како и заради регулирање на извозот и увозот на историски и уметнички дела, определени стоки можат да се извезуваат и увезуваат врз основа на дозвола.

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи, ги определува стоките што се извезуваат и увезуваат врз основа на дозволата, ги пропишува условите за издавање на дозвола за извоз и увоз и го определува сојузниот орган на управата што таа дозвола ја издава.

Член 37

За склучување на договор за извоз или увоз на опојни дроги, организацијата на здружен труд мора претходно да прибави дозвола од надлежниот сојузен орган на управата во смисла на законот со кој се уредуваат производството и прометот на опојни дроги.

Член 38

Заради спроведување на општествениот договор од член 28 и на самоуправната спогодба од член 31 на овој закон, Сојузниот извршен совет издава список на стоките опфатени со одделни форми на извоз и увоз (слободен извоз и увоз, контингенти и дозволи) и ја пропишува постапката за контрола од страна на царинските органи во врска со применувањето на тој список.

Списокот на стоки од став 1 на овој член се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Член 39

Заради обезбедување на поповолно регионално движење на стоканата размена со странство, определени стоки можат да се извезуваат и увезуваат врз основа на согласност.

Сојузниот извршен совет ги определува стоките што се извезуваат и увезуваат врз основа на согласност, како и сојузниот орган на управата што ги дава согласностите.

Член 40

Заради остварување на интересите и целите утврдени со своите планови, како и заради зголемување на производството на стоки и вршење на услуги со кое се остварува заеднички доход и поголем девизен прилив, организациите на здружен труд можат утврдените стоковни контингенти, девизни контингенти, дозволи и согласности заеднички да ги користат врз основа на самоуправната спогодба за здружување на труд и средства.

Организациите на здружен труд можат, во смисла на став 1 од овој член, утврдените стоковни контингенти, девизни контингенти, дозволи и согласности заеднички да ги користат за намените определени со самоуправна спогодба за долгорочна производствена кооперација, за деловно-техничка соработка и за други форми на здружување на труд и средства.

Член 41

Организациите на здружен труд кои, врз основа на договор за долгорочна производствена кооперација со странство, увезуваат, односно извезуваат делови, скелспови, потсклопови, компоненти, состојки, полупроизводи и суштествени компоненти, вршат увоз односно извоз според спецификацијата која се приложува кон договорот при издавањето на согласноста што ја издава Сојузниот комитет за енергетика и индустрија, во спогодба со Сојузниот секретаријат за надворешна трговија. Согласноста се дава при одобрувањето на договорот за долгорочна производствена кооперација со странство и таа важи додека важи договорот.

Член 42

Организацијата на здружен труд во која странски правни и физички лица вложуваат средства во вид на опрема или со договорот за вложување е предвидено од средствата на странското лице, што се предмет на вложувањето, да се набави опрема што се увезува по основ на стоковен контингент, девизен контингент или дозвола, да може таа опрема да се увезува врз основа на согласност што ја дава Сојузниот комитет за енергетика и индустрија, во спогодба со Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

Организацијата на здружен труд во која странски правни и физички лица вложуваат средства во сировини и репродукционен материјал, што се увезуваат по основ на стоковен контингент, девизен контингент или дозвола може токов увоз да врши врз основа на согласност што ја дава Сојузниот секретаријат за надворешна трговија, во спогодба со Сојузниот комитет за енергетика и индустрија.

Член 43

Основни средства (машини, апарати, уреди, превозни средства и др.) можат да се увезуваат по основ на закуп заради користење во процесот на производството и давање на услуги.

Врз увозот на основните средства според став 1 на овој член се применуваат одредбите на чл. 26 до 36 и на чл. 38 и 39 на овој закон.

Член 44

Организацијата на здружен труд што извезува комплетна опрема или извезува инвестициони работи во странство може без увоз во Југославија да купува во странство дел од опрема заради комплетирање на испорачана опрема или комплетирање на инвестиционен објект кој се гради, под условите и на начинот што ќе ги пропише Сојузниот извршен совет врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи.

Врз купувањето на стоки во смисла на став 1 од овој член не се применуваат прописите кои важат за увозот на тие стоки во Југославија.

Член 45

Врз увозот на вооружување и воена опрема, како и врз увозот на готови производи, полупроизводи, склопови, потсклопови, делови, репродукционен материјал, сировини, опрема и други производи, како и врз вршењето на услуги, што се од посебно значење за производството на вооружување и воена опрема не се применуваат одредбите од чл. 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37 и од чл. 38 до 44 на овој закон.

Увозот на стоките од став 1 на овој член се врши врз основа на дозвола што ја издава Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 46

Ако со други мерки на економската политика не се отстрануваат поголеми растројства во надворешнотрговската размена, платниот биланс или на пазарот, Сојузниот извршен совет може да пропише мерки за привремено ограничување на надворешнотрговскиот промет.

Мерките од став 1 на овој член мораат да бидат временски ограничени и можат да траат само додека постојат растројувањата поради кои се пропишани.

Мерките од став 1 на овој член не се однесуваат на работите склучени и пријавени на банката пред влегувањето во сила на прописите за мерките од тој став.

По исклучок, ако извршувањето на работите склучени или пријавени на банката пред влегувањето во сила на прописите за мерките од став 1 на овој член во значителна мера штетно би можело да влијае врз остварувањето на односите од став 1 на овој член, или да предизвика потешки растројувања во тие односи, со прописот за мерките од став 1 на овој член може да се ограничи извршувањето на склучените и пријавените работи на банката или да се определат условите под кои тие работи можат да се извршуваат.

За донесените прописи за привремените мерки на ограничување од овој член Сојузниот извршен совет е должен веднаш да го извести Собранието на СФРЈ. Ако со мерките од став 1 на овој член се нарушува рамнотежноста на организациите на здружен труд во стекнувањето на доходот и располагањето со резултатите на трудот, Сојузниот извршен совет, истовремено со донесувањето на тие мерки ќе предложи давање на соодветен надомест за работите што се склучени и пријавени на банката, а не се извршени поради дејството на преземените мерки.

3. Други одредби за извозот и увозот

Член 47

Стоки можат да се увезуваат врз основа на претходно одржано јавно наддавање, врз основа на претходно извршено прибирање на понуди на определен најмал број понудувачи или врз основа на непосредна погодба.

Организацијата на здружен труд, друга самоуправни организација и заедница и орган на општествено-политичката заедница, за чија сметка се увезуваат стоките, определуваат на кој начин ќе се увезат стоките, ако со овој закон или со прописи донесени врз основа на овој закон за одделни видови стоки за определена намена не е предвидено дека можат да се увезуваат само врз основа на претходно одржано јавно наддавање или врз основа на претходно извршено прибирање на понуди.

Член 48

Стоки се увезуваат врз основа на претходно одржано јавно наддавање или врз основа на извршено прибирање на понуди на определен најмал број понудувачи заради избор на најповолен испорачувач, особено ако стоките се увезуваат во поголеми количества и за кои се заинтересирани поголем број испорачувачи или поголем број увозници, или ако определени стоки се увезуваат за посебни намени.

Стопанската комора на Југославија, во спогодба со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини, определува во кои случаи и кои видови стоки задолжително се увезуваат врз основа на претходно одржано јавно наддавање или врз основа на извршено прибирање на понуди од определен најмал број понудувачи, и ја пропишува постапката за спроведување на јавното наддавање и за прибирање на понуди за извоз и увоз на стоки, а може и да определи увозот на определена опрема да се услови со извоз на домашна опрема.

Одредбите на ст. 2 и 3 од овој член не се однесуваат на увозот на предмети на вооружување и воена опрема, како ниту на опрема и репродукционен материјал за производство на предмети на вооружување и воена опрема во Југославија.

Член 49

На јавното наддавање мора да се овозможи учество на домашните производители на стоките за кои се има намера да се набават во странство, а ако се врши прибирање на понуди, на домашните производители мора да им се овозможи да поднесат свои понуди.

Ако домашните и странските понудувачи понудат еднакви услови, предност имаат домашните понудувачи.

Ако странските понудувачи понудат поповолни услови отколку домашните, предност има понудата на странскиот понудувач кој во поголема мера ги ангажира домашните производители за производство на стоките што ги испорачува и кој во поголема мера го кредитира домашниот производител во односното производство или купува во поголема вредност производи од домашните производители.

Член 50

Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може на самоуправни организација и заедница, на општествено-политичка и на друга општествена организација и на орган на општествено-политичката заедница, освен на организацијата на здружен труд од член 7 на овој закон, да ѝ издаде одобрение да изврши поединечна работа на надворешнотрговскиот промет за свои потреби.

Ако организацијата на здружен труд од член 7 на овој закон увезува комплетна постројка или опрема, а треба да увезе и одделни делови кои претставуваат составен дел од таа постројка, односно опрема, за чиј увоз не е регистрирана, Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може на таа организација на здружен труд да ѝ издаде одобрение да ги увезе тие делови.

Член 51

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи, донесува пропис за работите на вршење на услуги при облагородувањето на стоки (индустриска доработка, преработка, обработка) и за условите и начинот на вршењето на тие работи. Со тој пропис вршењето на тие работи може да се услови со издавање на посебно одобрение од страна на надлежниот сојузен орган на управата односно на Народната банка на Југославија.

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи, донесува пропис за работите на извозот и увозот што се вршат како компензациони работи. Со тој пропис вршењето на тие работи може да се услови со издавање на посебно одобрение од страна на надлежниот сојузен орган на управата односно на Стопанската комора на Југославија.

Ако за увозот односно за извозот на стоки што се врши како компензациона работа е определено увозот односно извозот да се врши по основа на контингент или врз основа на дозвола, одобрението за вршење на компензационата работа истовремено претставува и утврдено право на увоз односно на извоз по таа основа.

Член 52

Организациите на здружен труд можат со странски лица да склучуваат договори за долгорочна производствена кооперација, за деловно-техничка соработка и за прибавување и отстапување на материјално право на технологија во согласност со сојузните закони со кои се регулира вршењето на тие работи.

Член 53

Организацијата на здружен труд што се занимава со работи на промет на стоки во Југославија и која е регистрирана за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет, може со странска фирма да склучи договор за продажба или за купување на стоки за туга сметка, а ако се во прашање земјоделски производи — да врши и претходни и подготвителни дејствија во врска со склучувањето на таков договор, ако претходно во Југославија склучила договор на една количина стоки што треба да го продаде, односно да го купи во странство.

Количеството на земјоделски производи може во договорот за купување и продажба на стоки, склучен во Југославија, да се определи и врз основа на процена на приносот или врз основа на рамковен договор за извоз на тие производи склучен помеѓу организациите на здружен труд што се занимаваат со производство и организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на земјоделски производи.

Член 54

Организацијата на здружен труд што е регистрирана за снабдување на странски бродови во домашните луки и пристаништа, или за снабдување на странски воздухоплови на домашните аеродроми или за извоз на стоки на странски армии, како и органи-

зацијата на здружен труд што е регистрирана за вршење на малограничен и на соседски прекуморски промет, може да ги врши тие работи во надворешнотрговскиот промет независно од предметот на работењето за кој е регистрирана за вршење на промет во Југославија.

Стоки на странски армии, во смисла на став 1 од овој член, можат да им извезуваат организациите на здружен труд само врз основа на посебно одобрение од Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

Член 55

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи донесува, во согласност со склучените меѓудржавни спогодби, прописи за извоз и увоз на стоки и услуги во малограничниот и соседскиот прекуморски промет.

Член 56

Предмети на вооружување и воена опрема можат да се извезуваат и да се увезуваат само врз основа на одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Предмети на вооружување и воена опрема можат да извезуваат и увезуваат организации на здружен труд што ќе добијат одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана, независно од предметот на работењето за кој се регистрирани.

Сојузниот секретаријат за народна одбрана прописува кои предмети се сметаат како предмети на вооружување и воена опрема.

Член 57

Општествено-политичките заедници, организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници преку Сојузниот секретаријат за народна одбрана увезуваат предмети на вооружување и воена опрема за потребите на територијалната одбрана што се должни да ги финансираат.

Сојузниот секретар за народна одбрана ќе донесе пописки прописи за увоз на предмети на вооружување и воена опрема во смисла на став 1 од овој член.

Член 58

Одредбите на овој закон не се однесуваат на работите на надворешнотрговскиот промет што за потребите на вооружените сили на СФРЈ или по одлука на Сојузниот извршен совет за извршување на меѓународни обврски на Југославија непосредно го врши Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Поблиски прописи за начинот на вршење на работите на надворешнотрговскиот промет од став 1 на овој член донесува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 59

Ако со договор со странска фирма или со меѓународни договори е предвидено дека стоките што се извезуваат треба да ги придружуваат определени уверенија односно определени заверени исправи, тие уверенија односно тие исправи на организацијата на здружен труд, на нејзино барање, ќе ѝ ги издаде, односно ќе ѝ ги завери Стопанската комора на Југославија, која тоа овластување може да го пренесе и врз други стопански комори, ако за тоа со прописите не е определен орган на управата или друга организација.

Ако според прописот на земјата во која ќе се употреби уверението односно другата исправа (фактура и сл.) од став 1 на овој член треба да ја легализира надлежниот орган во Југославија, легализа-

ција на тие уверенија односно исправи врши Сојузниот секретаријат за надворешни работи.

Поблиски прописи за издавањето на уверенијата и за заверувањето на исправите што ги придружуваат стоките при извозот, како и за тоа што се смета како стоки од југословенско потекло, донесува Сојузниот извршен совет. Со тие прописи може да се определи Стопанската комора на Југославија да го определи начинот на издавање и формите на тие уверенија и начинот на заверување на тие исправи.

Со прописите од став 3 на овој член може да се предвиди одделни видови уверенија да ги издава определен царински орган.

Член 60

Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може да пропише дека во определени случаи организациите на здружен труд што увезуваат стоки се должни во купопродажните договори да предвидат обврска на странските продавачи од надлежните органи на својата земја да прибават уверенија за потеклото на стоките што ги извезуваат, а во определени случаи и заверени од југословенскиот конзуларен претставник во односната земја, и тие уверенија да ги поднесат до надлежниот орган при увозот на стоките.

Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може да пропише дека во определени случаи или за определени стоки организациите на здружен труд што извезуваат стоки се должни во купопродажните договори да предвидат обврска на странскиот купувач од надлежниот орган на својата земја да прибави потврда за тоа дека крајниот корисник на тие стоки е во земјата во која се увезуваат стоките и потврдата да ја достави до организацијата на здружен труд што ги извезува тие стоки.

Член 61

Сојузниот секретар за надворешна трговија може, по потреба, да донесе пропис за условите под кои се извезуваат или се увезуваат стоки без наплата, односно без плаќање на противвредност.

Член 62

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи, ги пропишува условите и начинот на увозот на стоки за потребите на општествено-политичките заедници и на нивните органи и организации.

4. Стопански услуги и други форми на надворешнотрговски промет

Член 63

Под стопански услуги во надворешнотрговскиот промет, во смисла на овој закон, се подразбираат особено работите на меѓународна шпедиција, работите на меѓународен транспорт на стоки и патници, меѓународните сообраќајно-агенциски работи, туристичките работи со странство, работите на договорна контрола на квалитетот и квантитетот на стоките во меѓународниот промет, изведувањето на инвестициони работи во странство, застапувањето на странски фирми, работите на посредување во надворешнотрговскиот промет, лучките услуги, работите на јавно складирање, поштенските, телеграфските и телефонските услуги, работите на влечење, спасување и вадење на бродови, аеродромските услуги, работите на меѓународни саеми, услугите на цевководниот транспорт, услугите на реклами и економска пропаганда,

како и другите стопански услуги што се вршат во прометот со странство, под услов организациите на здружен труд да се регистрирани за вршењето на тие услуги во надворешнотрговскиот промет, ако со овој закон не е определено поинаку.

Организацијата на здружен труд регистрирана за вршење на стопански услуги со странство може без посебно запишување во регистарот за застапување на странски фирми да врши и застапување на странски фирми кои даваат соодветни услуги.

Член 64

Под работи на меѓународна шпедиција, во смисла на овој закон, се подразбираат работите за организирање на експедирање и доставување на стоки во меѓународниот сообраќај, што ги врши организацијата на здружен труд од свое име а по налог и за сметка на комитентот, како и вршењето на пропишаните или вообичаените споредни работи во врска со тие работи.

Како работи од став 1 на овој член се сметаат особено: склучувањето на договори за превоз, експедирањето на стоки до транспортното средство и обратно, испоставувањето или прибавувањето на товарни листови, коносмани и сл., склучувањето на договори за осигурување и складирање на стоки, дејствијата во врска со царинството на стоки и контролата на пресметувањето на трошоците за превоз.

Член 65

Под работи на меѓународен транспорт на стоки и патници, во смисла на овој закон, се подразбира вршењето на услуги за превоз на стоки и патници во меѓународниот железнички, патен, поморски, воздушен, речен и езерски сообраќај.

Член 66

Под меѓународни сообраќајно-агенциски работи, во смисла на овој закон, се подразбираат работите на застапување и посредување во превозот на стоки и патници во меѓународниот железнички, патен, поморски, воздушен, речен и езерски сообраќај, како и вршењето на пропишаните или вообичаените споредни работи во врска со тој превоз.

Како работи од став 1 на овој член се сметаат особено: обезбедувањето на место во превозното средство за стоките на комитентот, обезбедувањето на потребно количество стоки за да се искористи превозното средство на комитентот, давањето на услуги односно посредувањето при давањето услуги за користење на превозното средство за превоз на стоки, патници и товар и за потребите на екипажот и патниците; продажбата на возни исправи и други работи во врска со застапувањето и посредувањето во меѓународниот сообраќај.

Организацијата на здружен труд која врши меѓународни сообраќајно-агенциски работи склучува договор за меѓународни сообраќајно-агенциски работи од име и за сметка на комитентот или само посредува при склучувањето на тие договори.

Член 67

Под туристички работи со странство, во смисла на овој закон, се подразбираат особено: давањето на угостителски услуги (сместување, исхрана и др.), организирањето и спроведувањето на туристички патувања и излети во Југославија и во странство, организирањето на посети на културни, стопански, спортски или други приредби, организирањето на спортски лов и риболов и давањето на сообраќајни услуги во меѓународниот туристички промет, изнај-

мување на моторни возила и пловила, прифаќање, чување и одржување на странски пловила.

Член 68

Вршење на сопствени угостителски и други услуги на странски туристи и патници и на странски туристички организации можат во Југославија да договараат и угостителските организации на здружен труд и нивните деловни здруженија и ако не се регистрирани за вршење на тие услуги во надворешнотрговскиот промет.

Член 69

Давање на поединечни услуги на спортски лов и риболов на странски лица можат да вршат организациите кои се занимаваат со спортски лов и риболов и со одгледување на дивеч и риби во Југославија и ако не се регистрирани за вршење на тие услуги во надворешнотрговскиот промет.

Давање на услуги на издавање под закуп на моторни возила и пловила, прифаќање и чување на странски моторни возила и пловила можат да вршат организациите на здружен труд што се регистрирани за вршењето на тие услуги во Југославија, иако не се регистрирани за вршењето на тие услуги во надворешнотрговскиот промет.

Член 70

Под работи на договорна контрола на квалитетот и квантитетот на стоки во меѓународниот промет, во смисла на овој закон, се подразбира контролата на квалитетот, квантитетот и на другите својства на стоки која се врши врз основа на договор склучен помеѓу организацијата на здружен труд за вршење на таа контрола и комитетот, првенствено заради утврдување дека квалитетот, квантитетот и другите својства на стоките ги исполнуваат условите од договорот склучен помеѓу купувачот и продавачот на стоките.

Во договорот за контрола на квалитетот и квантитетот на стоките, склучен помеѓу купувачот на стоките и организацијата на здружен труд која врши контрола по налог на купувачот, може да се предвиди и квалитативно и квантитативно преземање на стоките за сметка на купувачот, како и гаранција на организацијата на здружен труд која врши контрола на квалитетот и квантитетот на другите својства на стоките над кои се врши контрола.

Организацијата на здружен труд која врши контрола на квалитетот и квантитетот на стоките во меѓународниот промет може да ги врши и пропишаните или вообичаените споредни дејности во врска со таа контрола, како што се: контрола на пакувањето и експедирањето на стоки, контрола на натоварот, истоварот, претоварот, транспортот и реденењето на стоките во транспортното средство, контрола на складишниот простор, контрола на транспортните средства, вршење на експертизи и сл.

Организацијата на здружен труд која ги врши работите од ст. 1 до 3 на овој член е должна за извршената контрола односно за извршените други работи наведени во тие ставови, да му издаде на комитетот соодветна писмена исправа.

Член 71

Под изведување на инвестициони работи во странство, во смисла на овој закон, се подразбираат:

1) изработката на експертизи и студии и изработката на инвестициони програми, инвестициона техничка документација, лиценциони елаборати

(тендерска документација) и на друга инвестициона документација за објектите и работите;

2) вршењето на геодетски и други истражни работи, изведувањето на мелиорациони работи, облагорадувањето на земјиштето и оспособувањето на земјиште за одгледување на култури;

3) изведувањето на сите видови градежни, геолошки, рударски, хидротехнички и други слични работи, како и изведувањето на работи на внатрешно уредување и декорација;

4) изведувањето на сите видови инсталациони, монтажни и демонтажни работи, како и изведувањето на работи врз одржувањето и ремонтот на индустриски и други постројки;

5) пуштањето во погон на постројки или опрема на изградени објекти и раководењето со работата на изградени постројки, објекти и погони во гарантниот рок;

6) изградбата на комплетни објекти и испораката на комплетна опрема за такви објекти;

7) вршењето надзор над изведувањето на објектите и работите;

8) давањето стручна помош во текот на градбата и во работите врз изградени објекти;

9) вршењето на други работи во врска со изведувањето на инвестициони работи во странство.

Поблиски прописи за организацијата и начинот на работење на организациите на здружен труд што изведуваат инвестициони работи во странство, условите под кои организациите на здружен труд изведуваат инвестициони работи во странство во кооперација со други организации на здружен труд или со странски фирми ги донесува Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи.

Член 72

Производствената организација на здружен труд која во судскиот регистар е запишана за извоз на комплетни постројки односно за извоз на опрема, може без посебно запишување во судскиот регистар да врши и работи на монтирање на постројките односно опремата што ја извезла.

Член 73

Организацијата на здружен труд која во судскиот регистар е запишана за изведување на инвестициони работи во странство може без посебно запишување во судскиот регистар да извезува и да купува во странство опрема, репродукционен и друг материјал и прибор потребни за инвестиционите работи што ги изведува во странство, како и стоки наменети за лична потрошувачка на работниците во своите погони во странство.

Член 74

Под работи на застапување на странски фирми, во смисла на овој закон се подразбираат:

1) вршењето од име и за сметка на странска фирма на работите кои му претходат на склучувањето на договори за купување и продажба на стоки или на договори за вршење на услуги, доведувањето на странска фирма во врска со организациите на здружен труд заради склучување на тие договори, како и вршењето на работите кои се однесуваат на извршувањето на тие договори;

2) склучувањето на договори за купување или продажба на стоки или договори за вршење на услуги од име и за сметка на странска фирма;

3) држењето на консигнационен склад на странски стоки заради продажба;

4) вршењето на сервисна служба за одржување на увезена опрема и на трајни добра за лична потрошувачка и давањето технички и други услуги.

Организациите на здружен труд кои се занимаваат со работи на застапување на странски фирми, ги извршуваат странските фирми што ги застапуваат со домашните производствени организации на здружен труд и учествуваат во работите на организирање на долгорочна производствена кооперација, на заедничко вложување на средства и на деловно-техничка соработка и со свои средства учествуваат во тие работи, како и во поврзувањето на увозот на стоки на странските фирми што ги застапуваат со извозот на домашни стоки.

Работите од став 1 на овој член можат да се вршат ако е склучен писмен договор со странската фирма за работи на застапување, а работите од точ. 3 и 4 на став 1 од овој член — ако со странската фирма, покрај договорот за застапување на странската фирма, е склучен и писмен договор за тие работи. Тие договори се евидентираат во Стопанската комора на Југославија.

Договорите од став 3 на овој член се склучуваат за целата територија на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Организацијата на здружен труд која се занимава со работи на застапување на странски фирми може, по правило, да склучи договор за застапување на странска производствена фирма.

Организацијата на здружен труд која се занимава со работи на застапување на странски фирми може работите на застапувањето да ги врши во рамките на сите трговски струки.

Организацијата на здружен труд која се занимава со работи на застапување на странски фирми може, без посебна регистрација за вршење на работи на извоз и увоз на стоки, да увезува стоки што странската фирма ѝ ги доверила во консигнација заради продажба и да извезува стоки за потребите на странската фирма што ја застапува.

Организацијата на здружен труд која се занимава со работи на застапување на странски фирми може странската фирма да ја застапува и на странски пазари.

Сојузниот извршен совет, на предлог од Стопанската комора на Југославија, донесува, по потреба, поблиски прописи за работите на застапување на странски фирми во Југославија.

Член 75

Под работи на посредување во надворешнотрговскиот промет, во смисла на овој закон, се подразбираат:

1) увозот на стоки заради повторен извоз во непроменета или суштествено непроменета состојба;

2) купувањето на стоки во странство и увозот на тие стоки од странство и извозот на стоки во странство во исто количество и од ист тарифен став на Царинската тарифа (рампласман);

3) купувањето на стоки во Југославија и во странство, нивното сместување во домашни царински складови и продажбата во странство во непроменета состојба;

4) купувањето на стоки во странство и нивната непосредна продажба во странство;

5) посредување во пласирањето на странски стоки на странскиот пазар;

6) купувањето на стоки во странство заради индустриска преработка, доработка и обработка во домашни производствени организации на здружен труд, како и плаќањето на услуги за доработка, преработка и обработка на тие стоки и извозот на тие стоки;

7) вршењето на трансакции во врска со остварувањето на работи на посредување во надворешнотрговскиот промет, како што се: конверзија, арбитража, преземање на наплатување во определени девизи при соодветно плаќање во девизи кои се од значење за одржување на ликвидноста во меѓународните плаќања и сл.

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи, донесува поблиски прописи за работите на посредување во надворешнотрговскиот промет. Со тие прописи вршењето на одделни работи од овој член може да се услови со издавање на посебно одобрение од страна на надлежниот орган односно на Народната банка на Југославија.

Член 76

Сојузниот извршен совет може, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи, да ги проише условите под кои можат да се користат стопанските услуги што ги вршат странски лица.

Член 77

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи, може да ја регулира деловно-техничката соработка со странски фирми која се остварува во слободните царински зони, а особено во поглед на изградбата на производствени погони, складови и други објекти за вршење на стопанска дејност во тие зони, нивното користење и условите за изградба на тие објекти и нивното финансирање.

Член 78

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи, ги пропишува условите за работење на претставништвата на странски фирми, претставништвата на странски банки и други странски финансиски организации во Југославија, како и условите за работење на странските сообраќајни агенции во Југославија.

Со прописите кои се донесуваат во смисла на став 1 од овој член може да се предвиди кој сојузен орган на управата ќе издава одобрение и ќе ги определува поблиските услови за работа на одделни претставништвата на странски фирми, претставништвата на странски банки и други странски финансиски организации, како и на странски сообраќајни агенции.

Член 79

Организациите на здружен труд регистрирани за давање на аеродромски услуги, можат да продаваат странски стоки во слободните царински продавници, врз основа на склучен договор за застапување на странска фирма исклучиво за продажба во тие продавници.

Член 80

Организацијата на здружен труд која врши работи на надворешнотрговскиот промет, како и производствената организација на здружен труд која

не е регистрирана за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет можат да учествуваат на меѓународни изложби, саеми и сл., а можат и самите или со други организации на здружен труд да организираат во странство изложби, саеми и сл.

5. Соработка на организациите на здружен труд во вршењето на работи на надворешнотрговскиот промет

Член 81

Заради усогласување на меѓусебните интереси и остварување на заедничката политика во областа на економските односи со странство утврдена со општествениот план на Југославија и со други акти, организациите на здружен труд кои вршат работи на надворешнотрговскиот промет со определена земја или со група земји задолжително се организираат во секции за унапредување на економските односи со странство во Стопанската комора на Југославија, во согласност со Статутот на Стопанската комора на Југославија.

Заради остварување на целите од став 1 на овој член организациите на здружен труд кои вршат работи на надворешнотрговскиот промет, организирани во секции, особено: го утврдуваат начинот за организиран настап во определена земја или во група земји; ги утврдуваат општите услови за работење, во согласност со важечките прописи; ја анализираат состојбата и се известуваат за движењата на странските пазари; ја следат и ја насочуваат работата на заедничките стопански претставништва во странство и остваруваат соработка со координационите одбори од чл. 16 и 18 на овој закон, како и со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини.

Задачите на секциите и начинот на нивната работа поблиску се определуваат со општиот акт на секциите, во согласност со Статутот на Стопанската комора на Југославија.

Организацијата на здружен труд од став 1 на овој член, која смета дека со општиот акт на секцијата се повредени нејзините самоуправни права, може да поднесе тужба до судот на здружениот труд.

Секциите можат да донесуваат задолжителни заклучоци и одлуки за извршување на своите задачи под условите и на начинот што се утврдени со Статутот на Стопанската комора на Југославија и со општиот акт на секцијата.

Заклучоците и одлуките донесени во смисла на став 5 од овој член ја обврзуваат организацијата на здружен труд од став 1 на овој член, и ако нејзиниот претставник не бил присутен при донесувањето на заклучокот односно одлуката.

Задолжителните заклучоци и одлуки од ст. 5 и 6 на овој член ги донесуваат секциите вршејќи ги јавните овластувања на Стопанската комора на Југославија.

Член 82

Организациите на здружен труд кои се заинтересирани за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет на определен пазар или со определени стоки или услуги, можат со самоуправни спогодба да го регулираат заедничкото организирање на извоз односно увоз, заедничкото настапување на странскиот пазар, да ги определат координаторите односно носителите на работите за извршување на само-

управната спогодба, да здружуваат средства и да формираат заеднички фондови со определена намена и да утврдуваат други видови меѓусебна соработка во надворешнотрговскиот промет заради унапредување на тој промет, во согласност со прописите и со склучените општествени договори.

Сојузниот извршен совет може да даде иницијатива организациите на здружен труд од став 1 на овој член да поведат постапка за самоуправни спогодување во смисла на тој став.

Организациите на здружен труд се должни самоуправните спогодби што ќе ги склучат во смисла на ст. 1 и 2 од овој член, во рок од осум дена од нивното склучување да ги достават до Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

Ако Сојузниот секретаријат за надворешна трговија оцени дека самоуправните спогодби склучени во смисла на ст. 1 и 2 од овој член не се во согласност со одредбите на член 83 од овој закон, ќе ги известат за тоа Сојузниот извршен совет, Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет и Стопанската комора на Југославија во рок од 15 дена од денот на приемот на самоуправната спогодба.

Организациите на здружен труд се должни самоуправните спогодби од овој член да ги достават до Стопанската комора на Југославија заради евидентирање.

Член 83

Ако организациите на здружен труд кои вршат работи на надворешнотрговскиот промет на определен пазар или со определени стоки или услуги не обезбедат потребна соработка во вршењето на тој промет, и со тоа ќе го доведат во прашање остварувањето на предвидениот обем и структура на стоковната размена со странство и извршувањето на трговските и платните спогодби и на други меѓународни договори со кои се регулира надворешнотрговскиот промет, Сојузниот извршен совет може да го пропише начинот и условите под кои ќе се врши таквиот промет.

Член 84

Стопанската комора на Југославија, со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини, во согласност со Сојузниот извршен совет, донесува акт со кој се уредуваат деловните односи со определени фирми во странство и со физички лица во странство кои се занимаваат со надворешнотрговско работење.

6. Извоз и увоз што го вршат физички лица

Член 85

Надворешнотрговски промет не можат да вршат домашни физички лица.

Надворешнотрговски промет во Југославија не можат да вршат странски физички лица.

Член 86

Домашно физичко лице и странско физичко лице можат да увезат, внесат или да примат од странство предмети што служат за нивните лични потреби и за личните потреби на членовите на нивното потесно семејство, предмети за потребите на своето домаќинство, како и опрема и репродукционен материјал кои служат за вршење на дејност со личен труд дозволена со прописите.

Домашно физичко лице и странско физичко лице можат да извезат, изнесат или да испратат во странство предмети во количества кои не се наменети за препродажба, ако со прописите не е определено поинаку.

Странско физичко лице може од Југославија да извезе, изнесе или да испрати во странство предмети што ги стекнало по основ на наследство без ограничувањето од став 2 на овој член, ако со прописи не е определено поинаку.

Сојузниот извршен совет ги пропишува поблиските услови и постапката за увоз, внесување и прием односно за извоз, изнесување и испраќање на предмети во смисла на ст. 1 до 3 на овој член.

7. Пријавување на договорите за склучени работи на надворешнотрговскиот промет

Член 87

Организациите на здружен труд и други правни лица кои вршат работи на надворешнотрговскиот промет се должни во пропишаниот рок, кој тече од денот на склучувањето на договор со странски содоговарач, односно од денот кога договорот е одобрен од страна на надлежниот орган или од денот кога договорот е запишан во регистарот што го води надлежниот орган, да поднесат пријава за склучениот договор односно пријава за раскинување на склучениот договор или друг начин на престанување на договорот. Пријавата за склучениот договор и пријавата за раскинувањето на склучениот договор или за друг начин на престанување на договорот се поднесуваат до народната банка на републиката односно до народната банка на автономната покраина на чие подрачје се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд односно на друго правно лице.

Народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина ќе одбие да ја прифати пријавата за склучениот договор ако од податоците во пријавата и од приложената документација утврди дека склучениот договор за надворешнотрговски промет не е во согласност со прописите.

Решението на народната банка на републиката односно на народната банка на автономната покраина за одбивање на прифаќање на пријавата за склучениот договор е конечно во управната постапка.

Постапката по тужбата во управниот спор е итна.

Член 88

Прифаќањето на пријавата за склучениот договор од член 87 на овој закон од страна на народната банка на републиката односно на народната банка на автономната покраина не ги ослободува организациите на здружен труд и другите правни лица од одговорност ако дополнително се утврди дека е повреден прописот.

Пријавата за склучениот договор, како и пријавата за раскинување на склучениот договор или друг начин на престанување на договорот од член 87 на овој закон, Сојузната дирекција за промет и резерви на производи со посебна намена ги поднесува до Народната банка на Југославија на начинот пропишан со овој закон.

Член 89

Сојузниот секретар за надворешна трговија, во спогодба со Народната банка на Југославија, донесува поблиски прописи за начинот и роковите за под-

несување на пријавата од член 87 став 1 на овој закон.

Со прописот од став 1 на овој член може исклучително да се предвиди дека организациите на здружен труд и други правни лица во одделни случаи не се должни да поднесуваат пријава за склучениот договор за вршење на одделни стопански услуги за прометот на определени стоки преку поштенски пратки и во други слични случаи.

Член 90

Организациите на здружен труд се должни во договорот со странски правни или физички лица да внесат клаузули кои содржат елементи што обезбедуваат успешно извршување на таквиот договор, водејќи притоа сметка за добрите деловни обичаи, за општите и посебните узанси, за деловниот морал и за заштита и обезбедување на своите и на општите општествени интереси.

Во договорот од став 1 на овој член мораат, покрај суштествените елементи на договорот (предмет на договорот, цена и др.), да бидат определени и времето за извршување на обврските, соодветните обезбедувања за исполнување на договорот, како и сите други елементи со кои се обезбедува извршување на договорот.

Со договорот од став 1 на овој член мора да се утврди кој ќе ги решава настанатите спорови и како ќе се обезбеди применувањето на арбитражната клаузула.

Стопанската комора на Југославија, во согласност со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини, ќе ги утврди основните елементи што мораат да ги содржат одделни видови договори кои се склучуваат во надворешнотрговскиот промет.

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи, донесува, по потреба, поблиски прописи за спроведување на одредбите од овој член.

Член 91

Во врска со склучувањето на договори со странски правни и физички лица, организациите на здружен труд можат да бараат правно мислење од Сојузното јавно правобранителство. Сојузното јавно правобранителство е должно да даде мислење во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.

Ако Сојузното јавно правобранителство утврди дека со извршувањето на обврска од договорот може да настане поголема штета за организацијата на здружен труд, ќе ги запознае органите на управување на таа организација со сѐто мислење и ќе им предложи да преземат мерки со кои штетата ќе се спречи или ќе се сведе на најмала мера.

Сојузниот извршен совет може да определи дека организациите на здружен труд се должни, пред склучувањето на определен вид договор или на договор што преминува определена вредност, да прибават мислење од Сојузното јавно правобранителство и да ги утврди условите и начинот под кои Сојузното јавно правобранителство ќе дава мислење

Член 92

Организацијата на здружен труд и други правни лица кои вршат работи на надворешнотрговскиот

промет се должни да го известат Сојузното јавно правобранителство за секој спор што тие или од нив основани претпријатија во странство ќе го поведат против странски државјанин или странско правно лице, како и за спорот што странски државјанин или странско правно лице ќе го поведе против нив, односно против претпријатијата основани од нив во странство, без оглед на тоа дали спорот се води пред југословенски или странски суд, пред арбитража или друг орган.

Известувањето за намерата за поведување на спор се поднесува најдоцна на 30 дена пред денот на поведувањето на спорот, а известувањето за спорот што го поведе странско лице — веднаш по приемот на тужбата, а најдоцна во рок од три дена од денот на приемот на тужбата. Ако поради опасност барањето да застарее или да истече рокот за поднесување тужба одреден со закон, известувањето не може да се поднесе пред поведувањето на спорот, организацијата на здружен труд, односно друг корисник на општествен имот ќе поведе спор и истовремено за тоа ќе го известат Сојузното јавно правобранителство.

Известувањето содржи податоци за странките во спорот, за предметот и вредноста на спорот, за деловниот или друг однос од кој спорот настанал, за судот, односно арбитражата пред која ќе се води спорот и за сите докази што можат да влијаат врз решавањето на спорот.

Организацијата на здружен труд е должна на времето, пред истекот на рокот за жалба против пресудата, односно одлуката, за тоа да го известат Сојузното јавно правобранителство.

III. ЧУВАЊЕ НА УГЛЕДОТ ПРИ ВРШЕЊЕТО НА ДВОРЕШНОТРГОВСКИ ПРОМЕТ

Член 93

Организациите на здружен труд и нивните претставници се должни при вршењето на работи на надворешнотрговскиот промет да го чуваат својот углед, угледот на другите организации на здружен труд и угледот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство.

Како повреда на угледот на организацијата на здружен труд, односно на угледот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство се смета секое постапување на организацијата на здружен труд противно на добрите деловни обичаи, на совесноста и општиот деловен морал, како и занемарувањето на моралните и имотните интереси на општествената заедница.

Угледот на организацијата на здружен труд и угледот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија е повреден особено ако организацијата на здружен труд во врска со вршењето на работи на надворешнотрговскиот промет изврши потешка повреда на договорните обврски, ако со договорот неодговорно презема обврски, ако со странскиот купувач склучи договор за продажба на стоки чија испорака не ја обезбедила или ако во своето надворешнотрговско работење на кој и да бил начин постапува немарно.

Стопанската комора на Југославија, во согласност со стопанските комори на републиките и со стопанските комори на автономните покраини, утврдува и објавува што во вршењето на надворешнотрговскиот промет се смета како противно на добрите

деловни обичаи, на совесноста и општиот деловен морал, како и занемарување на моралните и имотните интереси на општествената заедница.

Член 94

Претставник на организацијата на здружен труд, во смисла на член 93 од овој закон е секој работник, застапник и полномошник на организацијата на здружен труд, како и друго лице кое од името на организацијата на здружен труд, во врска со нејзиното надворешнотрговско работење, доаѓа во контакт со странска фирма или со странски физички лица.

IV. ГУБЕЊЕ НА ПРАВОТО НА ВРШЕЊЕ НА ДВОРЕШНОТРГОВСКИ ПРОМЕТ И ДРУГИ МЕРКИ

Член 95

Координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина може во случајот од член 18 на овој закон да утврди рок во кој организацијата на здружен труд е должна да ги исполни условите што ги утврдил координациониот одбор во согласност со член 16 од овој закон.

Ако организацијата на здружен труд не ги исполни условите во рокот определен во смисла на став 1 од овој член, координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина ќе донесе одлука од судскиот регистар да се брише правото на таа организација да врши работи на надворешнотрговски промет.

Во поглед на бришењето на правото на организација на здружен труд од судскиот регистар во случаите од ст. 1 и 2 на овој член, се применуваат одредбите од член 18 на овој закон.

Во случајот од став 2 на овој член организацијата на здружен труд може започнатите работи на надворешнотрговскиот промет да ги доврши или да ѝ ги отстапи на друга организација на здружен труд регистрирана за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет, ако до денот на бришењето на правото од судскиот регистар ги склучила со странска фирма и ѝ ги пријавила на банката.

Член 96

Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може спрема организацијата на здружен труд да изрече мерка забрана на вршење на работите на надворешнотрговскиот промет за чие вршење е запишана во судскиот регистар:

1) ако со пресуда на надлежниот суд во републиката односно на надлежниот суд во автономната покраина е казнета за стопански престап од чл. 105, 107 и 109 од овој закон;

2) ако повеќе од двапати во последните две години била казнета од страна на надлежниот суд во републиката, односно на надлежниот суд во автономната покраина за стопански престап утврден со овој закон или со друг пропис со кој се регулира работењето на организациите на здружен труд со странство;

3) ако спрема неа повеќе од двапати во последните две години се изречени мерки од страна на Судот на честа при Стопанската комора на Југославија, судот на честа при стопанската комора на републиката односно судот на честа при стопанската комора на автономната покраина.

Мерките забрана на вршење на работи на надворешнотрговскиот промет од став 1 на овој член не можат да се изречат по истекот на рокот од шест

месеци од денот на приемот на известувањето на надлежниот суд односно на судот на честа.

Врз основа на изречената мерка забрана на вршење на работи на надворешнотрговскиот промет, надлежниот суд донесува решение со кое од судскиот регистар се брише правото на организацијата на здружен труд да врши работи на надворешнотрговскиот промет.

Член 97

Во полесни случаи од член 96 на овој закон и во други случаи во кои организацијата на здружен труд со пресуда на надлежниот суд е казнета за стопански престап утврден со прописите со кои се регулира работењето на организациите на здружен труд со странство или спрема неа е изречена некоја мерка од страна на Судот на честа при Стопанската комора на Југославија, судот на честа при стопанската комора на републиката односно судот на честа при стопанската комора на автономната покраина, Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може на организацијата на здружен труд да ѝ изрече една или повеќе од следните мерки:

1) писмена опомена со предупредување дека спрема неа во повторен случај ќе биде изречена некоја од мерките од точ. 2 до 5 на овој став. Таа опомена се доставува до органот на управување со организацијата на здружен труд;

2) ќе ѝ забрани вршење на одделни форми на надворешнотрговски промет, ако во судскиот регистар е запишана за вршење на две или повеќе форми на надворешнотрговски промет;

3) ќе ѝ забрани вршење на извоз и увоз во одделни струки ако во судскиот регистар е запишана за вршење на извоз и увоз за две или за повеќе струки;

4) ќе ѝ забрани вршење на извоз и увоз на одделни производи;

5) ќе ѝ забрани вршење на извоз и увоз на одделни пазари (подрачја);

6) ќе им предложи на нејзините органи да поведат постапка против одговорното лице поради повреда што ќе ја стори по своја вина и за исходот на постапката во определен рок да го известат Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

Забраните од точ. 2 до 5 на став 1 од овој член можат да траат од една до три години. Рокот на траењето на забраната тече од денот на доставувањето на решението со кое е изречена мерката.

Сојузниот секретаријат за надворешна трговија го доставува решението за изрекување на некоја од мерките од точ. 2 до 5 на став 1 од овој член до надлежниот суд заради запишување на изречената мерка во судскиот регистар. Сојузниот секретаријат за надворешна трговија го доставува решението и до надлежниот републички и покраински орган.

Член 98

Надлежниот суд ќе ја достави до Сојузниот секретаријат за надворешна трговија и до надлежниот републички и покраински орган правосилната пресуда со која на организацијата на здружен труд ѝ е изречена казна за стопански престап поради повреда на одредбите од овој закон односно на други прописи со кои се регулира работењето на организациите на здружен труд со странство, а Судот на честа при Стопанската комора на Југославија, судот на честа при стопанската комора на републиката односно судот на честа при стопанската комора на автономната покраина ќе ја достави одлуката со која изрекол некоја од мерките од својата надлежност.

Член 99

На организацијата на здружен труд чиешто право на вршење на надворешнотрговскиот промет, врз основа на изречената мерка од чл. 95, 96 и 110 на овој закон, е бришано од судскиот регистар, не може тоа право да биде повторно запишано во судскиот регистар пред истекот на рокот од три години од денот на бришењето.

Член 100

Сојузниот секретаријат за надворешна трговија може во случаите од чл. 96 и 97 на овој закон и пред да донесе надлежниот суд пресуда односно пред да донесе одлука Судот на честа при Стопанската комора на Југославија, судот на честа при стопанската комора на републиката односно судот на честа при стопанската комора на автономната покраина, да изрече спрема организацијата на здружен труд мерка привремена забрана на вршење на одделна надворешнотрговска работа, ако постои позначителна опасност дека од односната работа ќе настане неотстранлива штета.

Ако донесе решение со кое изрекува мерка привремена забрана за вршење на одделна работа во смисла на став 1 од овој член, Сојузниот секретаријат за надворешна трговија во рок од 15 дена од денот на изрекувањето на привремената забрана ќе поднесе пријава до надлежниот орган заради поведување постапка кај надлежниот суд односно суд на честа, а може и самиот да поднесе тужба до Судот на честа при Стопанската комора на Југославија, судот на честа при стопанската комора на републиката односно судот на честа при стопанската комора на автономната покраина.

Ако Сојузниот секретаријат за надворешна трговија не ја поднесе пријавата од став 2 на овој член или ако органот надлежен за поведување постапка кај надлежниот суд односно суд на честа ја отфрли пријавата на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија, привремената забрана престанува да важи. Ако Сојузниот секретаријат за надворешна трговија во рокот од став 2 на овој член не поднесе пријава, или ако стопанскиот суд, односно судот на честа утврди дека организацијата на здружен труд не е одговорна, организацијата на здружен труд спрема која е изречена мерката привремена забрана на вршење на одделна работа може да бара од Сојузниот секретаријат за надворешна трговија да ѝ ја надомести штетата што ја претрпела поради изречената мерка привремена забрана.

V. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

1. Стопански престапи

Член 101

Со парична казна од 30.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап:

1) организација на здружен труд ако неовластено врши работи на надворешнотрговскиот промет за чие вршење не е запишана во судскиот регистар (член 22 став 1);

2) самоуправни организација односно заедница, општествено-политичка и друга општествена организација ако врши работи на надворешнотрговскиот промет за чие вршење не добила одобрение (член 50 став 1).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.500 до 30.000 динари и одго-

ворното лице во организацијата односно во заедницата од став 1 на овој член.

Член 102

Со парична казна од 30.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд:

1) ако не се придржува кон прописите на Сојузниот извршен совет донесени врз основа на чл. 33, 34, 36, 38, 39, 46, 59, 62, 71, 74, 75, 76, 77, 78, 82, 83, 86 и 91 од овој закон;

2) ако склучи работа на извоз или увоз на опојни дроги без претходна дозвола од надлежниот сојузен орган на управата (член 37);

3) ако основни средства увезува по основ на закуп противно на одредбите од член 43 на овој закон;

4) ако, занимавајќи се со работи на промет, во вршењето на работите на извоз и увоз склучи со странска фирма договор за продажба или за купување на стоки за туѓа сметка, а претходно во Југославија не склучила договор за количеството на стоките што треба да го продаде или да го купи во странство (член 53 став 1);

5) ако противно на прописот донесен врз основа на член 61 од овој закон извезува или увезува стоки без наплата односно без плаќање на противардност;

6) ако договорот за застапување на странска фирма не го склучи во писмена форма или ако тој договор не го достави до Стопанската комора на Југославија заради евидентирање (член 74 став 3);

7) ако при вршењето на работи на надворешнотрговскиот промет не се придржува кон заклучоците и одлуките односно актите донесени врз основа на одредбите од чл. 81 и 84 на овој закон.

8) ако противно на одредбите од член 85 на овој закон стапи во деловен однос со домашно физичко лице или со странско физичко лице;

9) ако во надворешнотрговскиот промет му нанесе штета на својот углед или на угледот на други организации на здружен труд или на угледот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство (член 93).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.500 до 30.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 103

Со парична казна од 30.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап странска фирма ако не се придржува кон прописите донесени врз основа на член 78 од овој закон.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 30.000 динари и одговорното лице во странската фирма.

Член 104

Со парична казна од 30.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд ако врши работи на надворешнотрговскиот промет, а не здружила труд и средства со производствени и со други организации на здружен труд во случаите определени во член 8 на овој закон и со прописите донесени врз основа на тој член.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.500 до 30.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 105

Со парична казна од 30.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд:

1) ако не ја определи стручната подготовка и другите услови што мораат да ги исполнуваат работниците што имаат посебни овластувања и одговорности, како и стручната подготовка и другите услови што мораат да ги исполнуваат другите работници кои ги вршат работите односно работните задачи во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет (член 13);

2) ако склучи работа на увоз на опрема која се увезува врз основа на стоковен контингент, девизен контингент или дозвола без претходна согласност од Сојузниот комитет за енергетика и индустрија (член 42 став 1);

3) ако склучи работа на увоз на сировини и репродукционен материјал чиј увоз е регулиран без претходна согласност од Сојузниот секретаријат за надворешна трговија (член 42 став 2);

4) ако не се придржува кон прописите при купувањето на опрема во странство и нејзината директна испорака во странство заради комплетирање на испорачаната опрема или комплетен инвестиционен објект во странство (член 44);

5) ако врши извоз или увоз без претходно јавно наддавање, односно без претходно прибирање на понуди од определен најмал број понудувачи — а јавно наддавање, односно прибирање на понуди е пропишано (член 48); или ако на јавното наддавање односно на прибирање на понуди не им овозможи учество на домашните производители (член 49) или ако постапи противно на одредбите од член 49 ст. 2 и 3 од овој закон, или ако не се придржува кон прописот донесен врз основа на член 48 став 2 од овој закон;

6) ако не се придржува кон прописите за работите на увоз и извоз кои се вршат како компензациони работи и за работите на вршење на услуги при облагоудување на стоки (член 51);

7) ако не се придржува кон прописите за извоз и увоз на стоки и услуги во малограничниот и соседскиот прекуморски промет (член 55).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.500 до 30.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 106

Со парична казна од 30.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд ако постапи противно на одредбата на член 90 на овој закон и на прописите донесени врз основа на став 5 од тој член.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.000 до 30.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Организацијата на здружен труд и одговорното лице нема да се казниат за стопански престап од став 1 на овој член ако се утврди дека без нивна вина се изменети околностите под кои е склучен договорот.

Член 107

Со парична казна од 10.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на

здружен труд ако неовластено врши претходни и подготвителни дејствија во врска со надворешнотрговскиот промет, а не е запишана во судскиот регистар (член 22 став 2).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.000 до 20.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 108

Со парична казна од 5.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд ако во купопродажен договор не ја предвиди обврската на странски купувач да прибави потврда за тоа дека крајниот корисник на тие стоки е во земјата во која се увезуваат стоките, а тоа е определено со прописите од член 60 на овој закон.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.000 до 25.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружениот труд.

Член 109

На организација на здружен труд и на странска фирма ќе ѝ се одземе имотната корист прибавена со стопански престап.

Член 110

За стопанските престапи предвидени во чл. 101 и 102 од овој закон стопанскиот суд спрема организација на здружен труд може да изрече заштитна мерка забрана на вршење на една или повеќе форми на надворешнотрговски промет.

За стопанските престапи од став 1 на овој член стопанскиот суд може на одговорното лице, покрај паричната казна, да му изрече и мерка забрана на вршење должности на работни места на кои се вршат работи од надворешнотрговски промет.

Стопанскиот суд не може да ја изрече заштитната мерка од став 1 на овој член ако на организацијата на здружен труд вршењето на односната форма на надворешнотрговски промет ѝ е единствен предмет на работење.

2. Прекршоци

Член 111

Со парична казна од 5.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд која за вршење на работи од надворешнотрговскиот промет е запишана во судскиот регистар, ако вршењето на работите од надворешнотрговскиот промет му го довери на лице осудено за некое од кривичните дела од член 120 на овој закон или на лице осудено за стопански престап од чл. 101, 102, 103, 104 и 105 на овој закон.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 5.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 112

Со парична казна од 5.000 до 30.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд ако врши работи на надворешнотрговски промет а не располага со работници што имаат посебни овластувања и одговорности и со други работници потребни за вршење на работите на надворешнотрговскиот промет или ако нејзините работници со посеб-

ни овластувања и одговорности и други работници што ги вршат работите односно работните задачи во вршењето на работите на надворешнотрговскиот промет не располагаат со стручната подготовка пропишана за вршењето на тие работи (член 13).

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 3.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 113

Со парична казна од 5.000 до 30.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд ако во рок од осум дена од денот кога престанала да исполнува некој од условите од член 16 на овој закон не го извести за тоа координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно во автономната покраина.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 3.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 114

Со парична казна од 5.000 до 30.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд ако, во смисла на член 23 од овој закон, не достави до надлежниот републички односно покраински орган и до Сојузниот секретаријат за надворешна трговија заверено решение за извршеното запишување во судскиот регистар или за настанатите промени во тој регистар.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 3.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 115

Со парична казна од 5.000 до 30.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд ако во пропишаниот рок не поднесе известување според одредбата на член 92 од овој закон.

Со парична казна до 1.000 динари ќе се казни за прекршок од став 1 на овој член и одговорното лице во организацијата на здружен труд.

Член 116

Со парична казна од 5.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок домашно физичко лице или странско физичко лице ако се занимава со надворешнотрговски промет.

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок домашно физичко лице или странско физичко лице ако увезе, внесе, прими или извезе, изнесе или испрати предмети спротивно на одредбата од член 86 од овој закон или не се придржува кон прописот донесен врз основа на тој член.

Член 117

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд или друго правно лице ако во пропишаниот рок не поднесе пријава за склучен договор, пријава за раскинување на склучен договор или за друг начин на престанување на договор склучен со странски содоговарач (член 87 став 1) или ако поднесе пријава за склучен договор во која се наведени неточни податоци.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 1.000 динари и одговорното лице

во организацијата на здружен труд или во друго правно лице.

Член 118

Од сторителот на прекршокот ќе се одземе предметот и имотната корист прибавени со прекршокот.

Член 119

Прекршочната постапка по прекршоците од овој закон во прв степен ја води Сојузниот девизен инспекторат.

По жалбата против решението на Сојузниот девизен инспекторат решава Сојузниот совет за прекршоци.

3. Правни последици од осудата

Член 120

Во организацијата на здружен труд која за вршење на работи од надворешнотрговскиот промет е запишана во судскиот регистар не можат за вршење работи односно работни задачи во вршењето на работи на надворешнотрговскиот промет да бидат вработени лица кои за кривично дело против основите на социјалистичкото самоуправни општествено уредување и безбедноста на СФРЈ, против стопанството, против правото на самоуправување, против општествена сопственост или против службената должност, извршено со умисла, се осудени на безусловна казна затвор.

Забраната од став 1 на овој член трае пет години од денот на простената или застарената казна.

Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член не се однесуваат на условно осудени лица и на лица осудени на парична казна.

Член 121

Организацијата на здружен труд која за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет е запишана во судскиот регистар не може вршењето на тие работи односно работни задачи да им го доверува на лица кои се осудени за стопански престап од член 102 на овој закон или на кои врз основа на прописите за девизното работење им е изречена забрана на вршење работи односно работни задачи во девизното работење.

Забраната од став 1 на овој член трае три години од денот на правосилноста на пресудата.

VI. ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 122

Одредбите од чл. 26, 35, 36, 38 и 39 на овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 1978 година.

Член 123

По исклучок од одредбата на член 27 став 3 од овој закон, долгорочната програма за регулирање на извозот и увозот за периодот на важењето по основа на Општествениот план на Југославија за периодот од 1981 до 1985 година се донесува во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Одредбите на чл. 4, 5, 6 и 8 на овој закон ќе се применуваат од денот на донесувањето на долгорочната програма од став 1 на овој член.

616.

Врз основа на член 44 од Законот за измени и дополненија на Законот за вршење на стопански дејности во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/82), Законодавно-правната комисија на Соборот на републиките и покраините на Собранието на СФРЈ на седницата од 31 март 1982 година го утврди пречистениот текст на Законот за вршење на стопански дејности во странство.

Пречистениот текст на Законот за вршење на стопански дејности во странство ги опфаќа: Законот за вршење на стопански дејности во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/77); Законот за измени на Законот за вршење на стопански дејности во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/78) и Законот за измени и дополненија на Законот за вршење на стопански дејности во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/82), во кои е назначен денот на влегувањето во сила на тие закони.

АС бр. 442
27 јули 1982 година
Белград

Претседател
на Законодавно-правната комисија на Соборот на републиките и покраините на Собранието на СФРЈ

Васка Дуганова, с. р.

ЗАКОН

ЗА ВРШЕЊЕ НА СТОПАНСКИ ДЕЈНОСТИ ВО СТРАНСТВО

(Пречистен текст)

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Под вршење на стопански дејности во странство се подразбира, во смисла на овој закон, основање на претпријатија во странство, основање на банки и други финансиски организации во странство, основање на осигурителни и реосигурителни организации во странство, вложување на средства во странски претпријатија, вршење на стопански дејности во странство преку деловни единици, основање и работа на заеднички стопански претставништва во странство, доверување на вршење на стопански дејности на странски фирми и вршење на други форми стопански дејности во странство предвидени со овој закон.

Член 2

Стопанските дејности од член 1 на овој закон можат да ги вршат основните и други организации на здружен труд регистрирани за вршење на надворешнотрговскиот промет (во натамошниот текст: организации на здружен труд), ако со овој закон не е пропишано поинаку.

Член 3

Организациите на здружен труд можат да вршат стопански дејности во странство заради остварување на своите и на заедничките деловни цели, за развој на заедничко производство, на долгорочна производствена кооперација, долгорочна делов-

но-техничка соработка, заради обезбедување на сировини, за зголемување на извоз на стоки и услуги од Југославија, постигање на поголема продуктивност на трудот со вклучување во меѓународната поделба на трудот, остварување на позитивни деловни резултати во стекнувањето на доход, а со цел за развој и унапредување на заедничката политика на економските односи со странство и за остварување на единствен и координиран настап во странство.

Член 4

Организациите на здружен труд, поаѓајќи од своите економски интереси, самостојно одлучуваат за вршењето на стопански дејности во странство и за нивните форми, врз основа на одредбите на овој закон и на други прописи.

За вршењето и формите на стопанските дејности во странство самоуправни одлучуваат работниците во организацијата на здружен труд.

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници со самоуправни спогодување во секциите за унапредување на економските односи со странство на Стопанската комора на Југославија, а банките во Здружението на банките на Југославија, го уредуваат обезбедуваат заедничкото и единствено настапување во странство заради усогласување на меѓусебните интереси во вршењето на стопански дејности во странство.

Член 5

Организациите на здружен труд што се занимаваат со работите на извозот и увозот или со други надворешнотрговски работи а кои, според прописите, задолжително ги здружуваат трудот и средствата со производствените и други организации на здружен труд, вршат стопански дејности во странство во согласност со самоуправната спогодба за здружување на трудот и средствата или со договорот за заедничка соработка.

Производствените организации на здружен труд вршат стопански дејности во странство во границите на дејностите што ги вршат во Југославија и за кои се запишани во судскиот регистар и во согласност со овој закон.

Член 6

Правата и средствата што организација на здружен труд ќе ги стекне по основ на вршење на стопански дејности во странство се составен дел на општествените средства со кои управуваат работниците во односната организација на здружен труд.

Работниците во организацијата на здружен труд чии работни места се во странство, имаат исти права, обврски и одговорности како и работниците во таа организација на здружен труд во Југославија, согласно со прописите, со самоуправната спогодба, со статутот и со другите самоуправни општи акти на организацијата на здружен труд.

Член 7

Одредбите на Законот за прометот на стоки и услуги со странство што се однесуваат на формирањето и на работата на координационите одбори за организациите на здружен труд кои вршат надворешнотрговски промет при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина (во натамошниот текст: координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина) и координациониот одбор за организациите на здружен труд што вршат надворешнотрговски промет при Сојузниот извршен совет (во на-

тамошниот текст: Координационен одбор при Сојузниот извршен совет), согласно се применуваат и врз вршењето на стопански дејности во странство во смисла на овој закон.

Член 8

Во вршењето на стопански дејности во странство организациите на здружен труд и работниците во организацијата на здружен труд чии работни места се странство, се должни да се придржуваат кон добрите деловни обичаи и кон деловниот морал и да ги чуваат интересите и угледот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство.

Стопанската комора на Југославија утврдува и објавува што при вршењето на стопански дејности во странство се смета противно на добрите деловни обичаи и на деловниот морал.

II. ФОРМИ НА ВРШЕЊЕ НА СТОПАНСКИ ДЕЈНОСТИ ВО СТРАНСТВО

1. Основање на претпријатија во странство

Член 9

Организациите на здружен труд можат да основаат претпријатија во странство.

Претпријатијата во странство се основаат заради зголемување на извозот на стоки и услуги од Југославија, за усовршување и развој на производството, заради заедничко производство, за остварување на увоз со цел за унапредување на стопанството, заради унапредување на долгорочната производствена кооперација и на долгорочната деловно-техничка соработка, за размена на научни и техничко-технолошки знаења и искуства и заради остварување на други економски интереси.

Член 10

Организацијата на здружен труд може претпријатие во странство да основе сама или со други организации на здружен труд или со странски правни или физички лица.

Член 11

Според средствата што организациите на здружен труд ги вложуваат, претпријатијата што се основаат во странство можат да бидат:

1) претпријатија што се основаат исклучиво со средствата со кои организациите на здружен труд располагаат (во натамошниот текст: сопствени претпријатија);

2) претпријатија што се основаат со средствата со кои организациите на здружен труд располагаат и со средства на странски правни или физички лица (во натамошниот текст: мешовити претпријатија).

Организација на здружен труд може да основе претпријатие во странство кое за своите обврски одговара само со средствата вложени во тоа претпријатие или во височината на ограничената гаранција.

Член 12

За основање на претпријатие во странство организациите на здружен труд можат да користат:

1) девизни и динарски средства, согласно со Законот за девизното работење и кредитните односи со странство;

2) добивка остварена во претпријатие во странство, во согласност со одредбите на овој закон;

3) девизни средства прибавени преку кредити преку претпријатие основано во странство;

4) опрема, право на патент, лиценца и техничко унапредување и други права што претставуваат основно средство, изразено во парична вредност;

5) вредност на инвестиционите работи во странство и други права изразени во парична вредност.

Член 13

Ако повеќе организации на здружен труд заеднички основаат сопствено или мешовито претпријатие во странство, организациите на здружен труд — основачи на претпријатието во странство склучуваат самоуправни спогодба со која се уредуваат нивните меѓусебни односи, овластување за претставување и застапување, правата и обврските спрема претпријатието, целта на основањето на претпријатието, предметот на дејноста, контролата над работењето, уделите во основачкиот влог, начинот на распределбата на добивката, трансферот на добивката во Југославија, условите за намалување на учеството и повлекување на средствата, престанувањето на работата на претпријатието и други услови во врска со работењето на претпријатието во странство.

Член 14

За основање на претпријатие во странство организацијата на здружен труд е должна да прибави одобрение што го издава сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за работите на финансите и од други сојузни органи на управата надлежни за соодветна област на стопанството во која спаѓа дејноста на основачот и на претпријатието во странство.

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, ако претпријатие во странство се основа заради развивање на производството, ремонт и промет на предмети на вооружување и воена опрема, одобрението го издава Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Барањето за издавање одобрение за основање на претпријатието од став 2 на овој член се поднесува до Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Претпријатието во странство, основано согласно со одредбата на став 2 од овој член, се запишува во посебен регистар кој го води Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Поблиски прописи за примената на одредбите од ст. 2 до 4 на овој член донесува Сојузниот извршен совет.

Член 15

Барањето за издавање одобрение за основање на сопствено претпријатие во странство организацијата на здружен труд го поднесува до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина.

Кон барањето организацијата на здружен труд е должна да приложи:

1) одлука донесена од надлежниот орган на управување со работата и работењето на организацијата на здружен труд (во натамошниот текст: одлука на надлежниот орган на управување), согласно со самоуправната спогодба за здружување, со статутот и со другите самоуправни општи акти на организацијата на здружен труд за основање на претпријатие во странство, за предметот на дејноста на претпријатието во странство, за програмата за работење со финансиски показатели и со елаборат за економската оправданост за основање на претпријатието во странство и за преземање на обврска дека определен процент од добивката годишно ќе трансферира во Југославија;

2) нацрт-статут или правила за организацијата и работењето на претпријатието во странство, во заверен превод;

3) потврда издадена од дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за односната земја, со мислење за правните можности за основање на претпријатието, за неговата правна положба, за можноста за трансфер на добивка и за поврат на вложените средства;

4) изјава дека се обезбедени средствата за вложување од член 12 точ. 1 до 3 и точка 5 на овој закон (основачки влог) односно потврда од надлежната служба на општественото книговодство за книговодствената вредност на средствата од член 12 точка 4 на овој закон што се користат како основачки влог, согласно со прописите;

5) доказ дека е обезбедена стручна контрола над материјално-финансиското работење на претпријатието во странство;

6) мислење на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд за целесообразноста на основањето на претпријатието во странство.

Кон барањето за издавање одобрение за основање на мешовито претпријатие во странство, покрај исправите од став 2 на овој член, организацијата на здружен труд е должна да приложи и нацрт на договорот што ќе го склучи со странскиот партнер за основањето на мешовито претпријатие во заверен превод, како и информација за бонитетот на странскиот партнер прибавена од Стопанската комора на Југославија, или од дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за односната земја, или од заедничкото стопанско претставништво во односната земја.

Ако повеќе организации на здружен труд заеднички основаат сопствено или мешовито претпријатие во странство, покрај барањето и исправите од ст. 1, 2 и 3 на овој член, организациите на здружен труд се должни да приложат и самоуправна спогодба (член 13).

Ако организациите на здружен труд во самоуправната спогодба од член 13 на овој закон ги регулираат и обврските од точ. 1 и 5 став 2 на овој член на начинот како што е тоа предвидено во овој член, можат наместо исправите од точ. 1 и 5 став 2 на овој член да ја приложат склучената самоуправна спогодба.

Исправите од овој член претставуваат службена тајна.

Член 16

Организацијата на здружен труд што основа претпријатие во странство кое ќе се занимава со трговска дејност е должна кон барањето за издавање на одобрение, покрај исправите од член 15 на овој закон, да приложи и писмена обврска дека тоа претпријатие секоја година од вкупно остварениот промет со Југославија поголем обем од тој промет ќе остварува со извоз на стоки и услуги од Југославија.

Поблиски прописи за извршувањето на одредбата од став 1 на овој член донесува Сојузниот извршен совет, врз основа на согласностите од надлежните републички и покраински органи. Со тие прописи може да се предвиди во кои случаи на претпријатието основано во странство може да му се намали обврската од став 1 на овој член.

Член 17

По приемот на барањето и исправите од чл. 15 и 16 на овој закон, сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија,

по претходно прибавено мислење од органот од член 14 став 1 на овој закон, ќе издаде одобрение за основање на претпријатието во странство односно за откуп на основачкиот влог ако Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет дал мислење дека, во согласност со утврдената политика за развој на економските односи со странство, со насоките и прописите донесени за нејзиното спроведување и со интересите на безбедноста на СФРЈ, е целесобразно да се основа претпријатието во странство.

Ако организацијата на здружен труд не го оствари претпријатието во странство односно не изврши откуп на основачкиот влог во рок од 12 месеци од денот на доставувањето на одобрението од став 1 на овој член, одобрението престанува да важи.

Член 18

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, во согласност со сојузниот орган на управата надлежен за работите на финансите, во рамките што ќе ги утврди Сојузниот извршен совет, врз основа на согласностите, од надлежните републички и покраински органи, може, во смисла на член 15 став 2 точка 1 од овој закон, на организацијата на здружен труд да ѝ определи минимален процент од добивката што мора да го трансферира во Југославија.

Член 19

Одобрението од член 14 на овој закон организацијата на здружен труд е должна да го прибави и кога го зголемува основачкиот влог во претпријатието основано во странство.

Кон барањето за издавање на одобрението од став 1 на овој член, организацијата на здружен труд е должна да ги приложи и исправите од член 15 став 2 точ. 1, 4 и 6 на овој закон, во врска со зголемувањето на основачкиот влог.

Член 20

Организацијата на здружен труд чие претпријатието основано во странство основа ново претпријатието во странство е должна да постапи согласно со одредбите на чл. 14 до 17 и на член 22 од овој закон.

Член 21

Организацијата на здружен труд што го откупува основачкиот влог на претпријатието во странство е должна да постапи согласно со одредбите на чл. 14 до 17 и на член 22 од овој закон.

Член 22

Организацијата на здружен труд е должна, во рок од 30 дена од денот на извршувањето на сите дејствија во странство во врска со основањето на претпријатието во странство, да поднесе пријава за запишување на претпријатието во странство во регистарот на претпријатија во странство, што го води сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешна трговија (во натамошниот текст: регистар на претпријатија во странство).

Кон пријавата од став 1 на овој член организацијата на здружен труд е должна да поднесе:

1) исправа за извршеното запишување на претпријатието основано во странство во регистарот што се води во односната земја, издадена од надлежниот орган на таа земја, и заверен статут на претпријатието основано во странство, во оригинал и во заверен превод;

2) потврда на банката, ако претпријатието основано во странство е акционерско, дека акциите на вложените средства се депонирани кај овластена банка во Југославија или потврда од народната

банка на републиката односно од народната банка на автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд, основач на претпријатието во странство — дека акциите по нивно посебно одобрение се депонирани кај странска банка;

3) доказ дека се обезбедени правата на организацијата на здружен труд што го основа претпријатието во странство во поглед на располагањето со средствата вложени во земјата на вложувањето (договор заверен кај суд, меница или други хартии од вредност и сл.), ако со пропис на односната земја е предвидено дека повеќе лица го основаат претпријатието, а вложените средства се запишани на физичко лице;

4) согласност на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд дека работниците што имаат посебни овластувања и одговорности и другите стручни работници што се распоредуваат на работа во претпријатието во странство, ги исполнуваат условите за работа врз тие работи односно работни задачи. Оваа согласност не се прибавува кога се основа мешовитото претпријатието со учество на помалку од 50% од основачкиот влог, а организацијата на здружен труд не распоредува на работата во тоа претпријатието работници што имаат посебни овластувања и одговорности и други стручни работници.

Со акциите депонирани кај банките од точка 2 став 2 на овој член можат да располагаат само работниците во организацијата на здружен труд кои за тоа ги овластил надлежниот орган на управување на таа организација на здружен труд. Овластувањето мора да биде доставено до банката кај која се депонирани акциите. Овластените налогодавци што располагаат со акциите не можат истовремено да бидат и лица што тие акции, врз основа на овластувањето од налогодавецот, ги подигаат и ракуваат со нив.

Народна банка на републиката односно народната банка на автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд може, ако работењето со странство го бара тоа, да ѝ даде одобрение на организацијата на здружен труд за определени намени да ги користи акциите депонирани кај банката од точка 2 став 2 на овој член.

Кон пријавата за запишување на мешовитото претпријатието во странство во регистарот од став 1 на овој член, покрај исправите од став 2 на овој член, организацијата на здружен труд е должна да поднесе и договор склучен со странскиот партнер (член 15 став 3).

Во регистарот од став 1 на овој член се запишуваат: фирмата, називот и седиштето на организацијата на здружен труд што го основа претпријатието во странство, фирмата, седиштето и дејноста на претпријатието основано во странство и височината на вложените средства.

За мешовитото претпријатието основано во странство, покрај податоците од став 6 на овој член, во регистарот од став 1 на овој член се запишуваат и фирмата и седиштето на странскиот партнер и височината на средствата со кои учествува во основањето.

За запишувањето во регистарот на претпријатија во странство сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија донесува решение.

Член 23

Ако некој исправи или факти од член 15 на овој закон или некој податок внесен во регистарот

на претпријатија во странство бидат изменети, организацијата на здружен труд е должна, во рок од 60 дена од денот на настанатите измени за тоа да го извести, преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган, во автономната покраина, координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд и сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, заради евидентирање на измените во регистарот на претпријатија во странство.

Член 24

Добивката што организацијата на здружен труд ја остварува во сопственото претпријатие и добивката што на организацијата на здружен труд ќе ѝ припадне по основ на распределба во мешовитото претпријатие, организацијата на здружен труд може, по намиравањето на преземената обврска (член 15 став 2 точка 1) и другите обврски што произлегуваат од прописите на односната земја, да ја употреби:

- 1) за зголемување на основачкиот влог во претпријатието во странство во кое е остварена добивката;
- 2) за давање кредит (за обртни средства и др.) на претпријатието во странство во кое е остварена добивката или на друго свое претпријатие во странство, во согласност со прописите за девизното работење и кредитните односи со странство;
- 3) за основање на нови претпријатија или за откупување на основачкиот влог на претпријатието во земјата во која е остварена добивката или во некоја друга земја;
- 4) за враќање на девизни кредити користени за основање на претпријатие во странство;
- 5) за други намени согласно со прописите за девизното работење и кредитните односи со странство.

Добивката од став 1 на овој член, до нејзината употреба, организацијата на здружен труд ја става на девизна сметка во Југославија или на сметка кај странска банка по одобрение од народната банка на републиката односно од народната банка на автономната покраина на чија територија е нејзиното седиште, според општите услови што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

Определениот процент на добивката за кој презела обврска дека ќе го трансферира во Југославија (член 15 став 2 точка 1) организацијата на здружен труд го става на девизна сметка во Југославија и го користи за целите од став 1 на овој член.

Ако добивката од став 1 на овој член се користи за основање на ново претпријатие во странство или за откупување на основачкиот влог на претпријатието во странство, организацијата на здружен труд е должна да постапи согласно со чл. 14 до 17 и со член 22 од овој закон.

Ако добивката од став 1 на овој член се користи за дополнително вложување (зголемување на основачкиот влог), организацијата на здружен труд е должна да постапи согласно со член 19 од овој закон.

Член 25

Определениот процент на добивката од член 15 став 2 точка 1 на овој закон организацијата на здружен труд е должна да го трансферира во Југославија во рок од 30 дена од денот кога надлежниот орган на односната земја ќе го прифати и завари билансот на претпријатието основано во странство.

Ако организацијата на здружен труд не добие, во смисла на член 14 и чл. 19 до 21 од овој закон и други прописи, одобрение за употреба на добивката од член 24 став 1 на овој закон, е должна таа добивка да ја трансферира во Југославија во рок од 30 дена од денот на приемот на решението со кое се одбива издавањето на одобрението.

Член 26

Одлука за престанување на работата на сопственото претпријатие основано во странство односно за престанок на учеството во мешовитото претпријатие донесува надлежниот орган на управување.

Одлука за престанување на работата на сопственото претпријатие основано во странство односно за престанок на учеството во мешовитото претпријатие што заеднички го основале повеќе организации на здружен труд, донесува надлежниот орган на управување, согласно со самоуправната спогодба склучена во смисла на член 13 од овој закон.

Организацијата на здружен труд е должна да достави до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина заверен препис на одлуката од ст. 1 и 2 на овој член, во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлуката.

Ако сопственото претпријатие основано во странство престане да работи, организацијата на здружен труд е должна да поведе постапка за ликвидација на претпријатието основано во странство и сите средства што ѝ припаднале по завршувањето на таа постапка да ги внесе во Југославија во паричен или натурален облик, во рок од 90 дена од денот на завршувањето на таа постапка.

Ако над сопствено претпријатие основано во странство е спроведена постапка за стечај, организацијата на здружен труд е должна средствата што ѝ припаднале по завршување на стечајот да ги внесе во Југославија во паричен или натурален облик во рок од 90 дена од денот на завршувањето на таа постапка.

Ако мешовитото претпријатие основано во странство престане да работи или над него е спроведен стечај, организацијата на здружен труд е должна сите средства што ѝ припаднале по завршувањето на ликвидационата односно стечајната постапка да ги внесе во Југославија во паричен или натурален облик, во рок од 90 дена од денот на завршувањето на таа постапка.

Член 27

Одлука за намалување на вложените средства, за повлекување на вложените средства или за други статусни промени во сопствено или мешовито претпријатие основано во странство донесува надлежниот орган на управување.

Ако организацијата на здружен труд ги намали средствата вложени во претпријатието основано во странство, е должна во тоа претпријатие да го пресмета финансиско-материјалното работење и сите средства што ѝ припаднале врз основа на пресметката да ги внесе во Југославија во паричен или натурален облик, во рок од 90 дена од денот на извршувањето на пресметувањето.

Ако организацијата на здружен труд ги повлече средствата вложени во претпријатието основано во странство должна е конечно да го пресмета финансиско-материјалното работење со тоа претпријатие и сите средства што ѝ припаднале по основ на конечното пресметување да ги внесе во Југославија во паричен или натурален облик, во рок од 90 дена од денот на извршувањето на конечното пресметување.

Член 28

Организацијата на здружен труд е должна во рок од 60 дена од денот на прифаќањето на ликвидациониот, односно стечајниот биланс од надлежниот орган на управување да го достави тој биланс до надлежната народна банка на републиката односно народната банка на автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд и до службата на општественото книговодство и за тоа да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, кој ќе донесе решение за престанување на важењето на одобренieto за основање на претпријатие во странство и ќе го брише тоа претпријатие од регистарот на претпријатија во странство.

Организацијата на здружен труд е должна пресметката на финансиско-материјалното работење во случај на намалување на средствата вложени во претпријатието основано во странство по прифаќањето на таа пресметка од надлежниот орган на управување, во рок од 60 дена од денот на прифаќањето, да ја достави до народната банка на републиката односно до народната банка на автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд и до службата на општественото книговодство, и за тоа да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија заради внесување на измените во регистарот на претпријатија во странство.

Организацијата на здружен труд е должна коначната пресметка на финансиско-материјалното работење во случај на повлекување на вложените средства од претпријатието основано во странство, по прифаќањето на таа пресметка од надлежниот орган на управување во рок од 60 дена од денот на прифаќањето, да ја достави до народната банка на републиката односно до народната банка на автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд и до службата на општественото книговодство, и за тоа да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, кој ќе донесе решение за бришење на нејзиното учество во претпријатието во странство.

Член 29

Со средствата од чл. 26 и 27 на овој закон организацијата на здружен труд постапува на следниот начин:

- 1) девизните средства до височината на вложените средства (основачкиот влог) — им ги враќа на изворите на средствата од кои потекнале;
- 2) девизните средства над височината на вложените средства (основачкиот влог) — може да ги користи за целите од член 24 став 1 точ. 3, 4 и 5 на овој закон;
- 3) девизните средства што се остварени во странство со продажба на основачкиот влог во натурален облик од домашно потекло — може да ги користи како девизни средства остварени со редовен извоз на стоки.

Член 30

Врз опремата и другите предмети од домашно потекло, што биле вложени како основачки влог или користени како средства во натурален облик во претпријатието основано во странство, при нивно враќање во Југославија не се применуваат прописите што важат за увоз.

Под опрема и други предмети од домашно потекло вложени во претпријатие основано во странство се подразбираат опрема и други предмети произведени во Југославија, како и опрема и други предмети увезени од странство, на кои се платени редовни увозни давачки.

Средствата во натурален облик од странско потекло, што се вложени како основачки влог или се користени како основни односно обртни средства во претпријатието основано во странство, можат да се внесат во Југославија само врз основа на одобренieto што го издава сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, во согласност со сојузниот орган на управата надлежен за соодветна област на стопанството и со плаќање на редовните увозни давачки.

Правото на патент, лиценца, техничко унапредување и другите права што се вложени во согласност со дејноста на претпријатието основано во странство, се враќаат во Југославија во смисла на став 1 од овој член.

Член 31

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за работите на финансиите и од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд, донесува решение за престанување на важењето на одобренieto за основање на претпријатието во странство и го брише тоа претпријатие од регистарот на претпријатија во странство, ако Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет дал мислење за престанувањето на работата на тоа претпријатие!

1) ако повеќе не постојат можности за трансфер на добивката и за поврат на вложените средства (член 15 став 2 точка 3);

2) ако повеќе не е обезбедена стручна контрола на материјално-финансиското работење на претпријатието во странство (член 15 став 2 точка 5);

3) ако насталат негативни промени во бонитетот на странскиот партнер (член 15 став 3);

4) ако претпријатието во странство што се занимава со трговска дејност од вкупно остварениот промет со Југославија не оствари поголем обем на тој промет со извоз на стоки и услуги од Југославија (член 16 став 1);

5) ако работењето на претпријатието во странство повеќе не е во согласност со утврдената политика за развој на економски односи со странство, со насоките и прописите донесени за нејзиното спроведување и со интересите на безбедноста на СФРЈ (член 17 став 1).

Член 32

Ако народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд утврди од годишниот извештај (член 105) дека претпријатието во странство остварената добивка не ја трансферира или ја трансферира во процент помал од преземената обврска (член 15 став 2 точка 1), или не ја трансферира во пропишаниот рок (член 25), ќе поднесе пријава до надлежниот орган за поведување на постапка за стопански престап.

Член 33

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за работите на финансиите, од други сојузни органи на управата од член 14 на овој закон и од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина може, по исклучок, организацијата на здружен труд чие претпријатие е основано на определено подрачје или се занимава со извоз на стоки и услуги од Југославија, на нејзино бара-

ње, да ја ослободи од преземената обврска за годишниот трансфер на определен процент на добивката (член 15 став 2 точка 1).

Член 34

Ако при поднесувањето на барањето за основање на претпријатието во странство или во текот на работата на тоа претпријатието, организацијата на здружен труд во програмата на работењето со финансиските показатели и во елаборатот за економската оправданост за основање на претпријатието во странство предвиди загуба во работењето на претпријатието основано во странство, сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина и од Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет, може да ѝ одобри на организацијата на здружен труд претпријатието во странство да работи со загуба до три години едно-подруго.

Ако службата на општественото книговодство од завршната сметка утврди дека претпријатието основано во странство работело со загуба во годината за која се поднесува завршната сметка, а загубата не е предвидена и одобрена во смисла на став 1 од овој член, за тоа ќе го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија кој, по претходно прибавено мислење од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина и од Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет, може да донесе решение за престанување на важењето на одобрението за основање на претпријатието во странство и да го брише тоа претпријатието од регистарот на претпријатија во странство.

2. Основање на банки и други финансиски организации во странство

Член 35

Основање на банки и други финансиски организации во странство се врши заради поттикнување и кредитирање на извозот на стоки и услуги од Југославија, долгорочна производствена кооперација и деловно-техничка соработка со странство, за вршење на платен промет во странство за претпријатија во странство што ги основале организации на здружен труд, за собирање на штедни влогови и вршење на други банкарски работи.

Член 36

Основната банка овластена за вршење на работите со странство може сама или со други основни банки овластени за вршење на работите со странство или со странски правни или физички лица да основе банка и друга финансиска организација во странство.

Одлука за основање на банка или друга финансиска организација во странство донесуваат надлежните органи на управување на заинтересираниите организации на здружен труд, на самоуправниите интересни заедници и на други општествени правни лица — членови на основната банка.

Членовите на основната банка склучуваат самоуправна спогодба за основање на банка или друга финансиска организација во странство, со која се регулираат нивните меѓусебни односи, права и обврски спрема банката или друга финансиска организација во странство, целта на основањето, предметот на дејноста, уделите во основачкиот влог, начинот на распределба на добивката, трансферот на добивката во Југославија, условите за намалу-

вање и повлекување на вложените средства, зголемување на основачкиот влог, престанување на работата и други услови во врска со работењето на банката или друга финансиска организација во странство.

Член 37

Здружената банка може сама или со други здружени банки или со странски правни или физички лица да основе банка или друга финансиска организација во странство.

Одлука за основање на банка или друга финансиска организација во странство донесуваат надлежните органи на управување на заинтересираниите организации на здружен труд, на самоуправниите интересни заедници, на интересните банки и на други општествени правни лица — членови на основните банки што се здружени во здружената банка.

Членовите на основните банки што се здружени во здружена банка склучуваат самоуправна спогодба за основање на банката или друга финансиска организација во странство, со која се регулираат нивните меѓусебни односи, права и обврски спрема банката или друга финансиска организација во странство, целта на основањето, предметот на дејноста, уделите во основачкиот влог, начинот на распределба на добивката, трансферот на добивката во Југославија, условите за намалување и повлекување на средствата, зголемувањето на основачкиот влог, престанувањето на работата и други услови во врска со работењето на банката или друга финансиска организација во странство.

Член 38

Спрема средствата што се вложуваат, банките или други финансиски организации што се основаат во странство, можат да бидат:

1) банки односно финансиски организации што се основаат исклучиво со средства со кои располагаат членовите на домашна банка (во натамошниот текст: сопствени банки односно сопствени финансиски организации);

2) банки односно финансиски организации што се основат со средства со кои располагаат членовите на домашна банка и со средства на странски банки односно други финансиски организации и на други странски правни или физички лица (во натамошниот текст: мешовити банки односно мешовити финансиски организации).

Домашните банки од чл. 36 и 37 на овој закон можат да основат банка или друга финансиска организација во странство која за своите обврски одговара само со средствата вложени во таа банка или друга финансиска организација или во височината на ограничената гаранција.

Член 39

Врз основањето, работењето, престанувањето и другите статусни промени на банката и друга финансиска организација во странство согласно се применуваат одредбите на чл. 12, 14 и 15, чл. 17 до 19 и на чл. 21 до 32 од овој закон.

3. Основање на осигурителни и реосигурителни организации во странство

Член 40

Основање на осигурителни и реосигурителни организации во странство се врши заради извршување на работи на осигурување и реосигурување на стоки и услуги во извозот и во увозот, како и за извршување на други работи во областа на осигурувањето и на реосигурувањето на имоти и лица во странство.

Член 41

Заедницата за осигурување на имоти и лица може сама или со други заедници за осигурување на имоти и лица или со странски правни или физички лица да основе осигурителна организација во странство.

Одлука за основање на осигурителна организација во странство донесуваат надлежните органи на управување на заинтересираните организации на здружен труд, на самоуправниите интересни заедници и на други општествени правни лица — осигуреници на заедницата за осигурување на имоти и лица.

Осигурениците од став 2 на овој член склучуваат самоуправниа спогодба за основање на осигурителна организација во странство, со која се регулираат нивните меѓусебни односи, права и обврски кон осигурителната организација во странство, целта на основањето, предметот на дејноста, уделите во основачкиот влог, начинот на распределба на добивката, трансферот на добивката во Југославија, условите за намалување и повлекување на вложените средства, зголемување на основачкиот влог, престанување на работата и други услови во врска со работењето на осигурителна организација во странство.

Член 42

Заедницата за реосигурување може сама или со други заедници за реосигурување или со странски правни или физички лица да основе реосигурителна организација во странство.

Одлука за основање на реосигурителна организација во странство донесуваат надлежните органи на управување на заинтересираните организации на здружен труд, на самоуправниите интересни заедници и на други општествени правни лица — осигуреници на заедницата за осигурување на имоти и лица, што се здружени во заедница за реосигурување.

Осигурениците на заедницата за осигурување на имоти и лица што се здружени во заедницата за реосигурување склучуваат самоуправниа спогодба за основање на реосигурителна организација во странство, со која се регулираат нивните меѓусебни односи, права и обврски кон реосигурителната организација во странство, целта на основањето, предметот на дејноста, уделите во основачкиот влог, начинот на распределба на добивката, трансферот на добивката во Југославија, условите за намалување и повлекување на вложените средства, зголемување на основачкиот влог, престанување на работата и други услови во врска со работењето на реосигурителната организација во странство.

Член 43

Според средствата што се вложуваат, осигурителните и реосигурителните организации што се основаат во странство, можат да бидат:

- 1) осигурителни односно реосигурителни организации што се основаат исклучиво со средства со кои располагаат осигурениците на домашната заедница за осигурување на имоти и лица односно на заедницата за реосигурување (во патамошниот текст: сопствени осигурителни односно реосигурителни организации);
- 2) осигурителни односно реосигурителни организации што се основаат со средства со кои располагаат осигурениците на домашна заедница за осигурување на имоти и лица односно на заедница за реосигурување и со средства на странски осигурителни односно реосигурителни организации и други странски правни или физички лица (во патамошниот текст: мешовити осигурителни односно реосигурителни организации).

Заедницата за осигурување на имоти и лица и заедницата за реосигурување од чл. 41 и 42 од овој закон можат да основат осигурителна, односно реосигурителна организација во странство што за своите обврски одговара само со средствата вложени во таа осигурителна односно реосигурителна организација или во височината на ограничената гаранција.

Член 44

Врз основањето, работењето, престанувањето и врз други статусни промени на осигурителна и реосигурителна организација во странство сообразно се применуваат одредбите на чл. 12, 14 и 15, чл. 17 до 19 и на чл. 21 до 32 од овој закон.

4. Вложување средства во странски претпријатија

Член 45

Организациите на здружен труд можат да вложуваат средства во странски претпријатија.

Под вложување на средства во странски претпријатија се подразбира вложување на средства заради остварување на заеднички деловни цели со заеднички ризик во заедничко производство, како и заради долгорочна производствена кооперација, долгорочна деловно-техничка соработка, размена на научно-технички-технолошки знаења, искуства и остварување на други економски интереси (заедничко работење).

Член 46

Организацијата на здружен труд може да вложува средства во странски претпријатија сама или со други организации на здружен труд или со странски правни или физички лица.

Ако повеќе организации на здружен труд заеднички вложуваат средства, тие организации на здружен труд склучуваат самоуправниа спогодба со која се регулираат нивните меѓусебни односи, права и обврски, целта и предметот на заедничкото вложување, овластувањата за претставување, височината на учеството во врска со вложување средства во странско претпријатие, начинот и условите за вложување и повлекување на средства, начинот и ловите за распределба на добивката и други услови во врска со заедничкото вложување во странско претпријатие.

Член 47

Организациите на здружен труд можат да вложуваат средства:

- 1) во странски претпријатија основани од странски правни или физички лица;
- 2) во мешовити претпријатија основани од организации на здружен труд и од странски правни или физички лица.

Член 48

Организацијата на здружен труд за своите обврски од заедничкото работење одговара само до височината на вложените средства.

Член 49

За вложување на средства во странски претпријатија организациите на здружен труд можат да користат:

- 1) девизни и динарски средства согласно со Законот за девизното работење и кредитните односи со странство;
- 2) добивка остварена од заедничкото работење по основа на тоа вложување;

3) опрема, право на патент, лиценца и техничко унапредување и други права што претставуваат основно средство, изразено во парична вредност;

4) вредност на инвестициони работи во странство и други права, изразени во парична вредност.

Член 50

Вложувањето на средствата во странско претпријатие се врши врз основа на договор со странско претпријатие, склучен во писмена форма.

Со договорот од став 1 на овој член се уредуваат особено: меѓусебните односи, целта на вложување на средствата, предметот на заедничко работење, начинот на формирање на заеднички орган на управување, начинот на вршење контрола на заедничкото работење, вредноста на вкупните средства и височината на уделот што се вложува во заедничко работење, начинот на распределба на добивката, трансферот на добивката во Југославија, повратот на вложените средства, начинот и условите за престанување на заедничкото работење и други услови во врска са заедничкото работење.

Член 51

За вложување средства во стопанско претпријатие организацијата на здружен труд е должна да прибави одобрение што го издава сојузниот орган на управата надлежен за работи на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите и од други сојузни органи на управата надлежни за соодветната област на стопанството.

Ако во странско претпријатие се вложуваат средства заради развивање на производството, ремонтот или прометот на предмети на вооружување и воена опрема, одобрение издава Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Барањето за издавање одобрение за вложување на средства во странско претпријатие се поднесува до Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Договорот за вложување на средства (член 50) во странско претпријатие, склучен согласно со став 2 на овој член се запишува во посебен регистар што го води Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Поблиски прописи за применување на одредбите од ст. 2 до 4 на овој член донесува Сојузниот извршен совет.

Член 52

Барањето за издавање одобрение за вложување средства во странско претпријатие, организацијата на здружен труд го поднесува до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина.

Кон барањето, организацијата на здружен труд е должна да приложи:

1) одлука од надлежниот орган на управување за вложување на средства заради заедничко работење, со елаборат за економската оправданост на вложувањето, со нацрт-договорот што ќе се склучи со странскиот партнер и со информација за бонитетот на странскиот партнер прибавена од Стопанската комора на Југославија или од дипломатското односно од конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во односната земја, или од заедничкото стопанско претставништво во односната земја;

2) потврда издадена од дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за односната

земја, со мислење за правните можности за вложување средства во странско претпријатие, за можностите за трансфер на добивката и за поврат на вложените средства;

3) изјава дека се обезбедени средства за вложување, односно потврда од надлежната служба на општественото книговодство за книговодствената вредност на средствата од член 49 точка 3 на овој закон;

4) мислење од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина за целесобразноста на вложувањето на средствата;

5) согласност од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина дека работниците што имаат посебни овластувања и одговорности и другите стручни работници кои се распоредуваат на работа во странско претпријатие ги исполнуваат условите за работа врз тие работи односно работни задачи.

Ако вложуваат средства во странско претпријатие заеднички повеќе организации на здружен труд, организациите на здружен труд се должни, покрај барањето и исправите од ст. 1 и 2 на овој член, да ја приложат и самоуправната спогодба (член 48 став 2).

Исправите од овој член претставуваат службена тајна.

Член 53

По приемот на барањето и на исправите од член 52 од овој закон, сојузниот орган на управата надлежен за работи на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење на органот од член 51 од овој закон ќе издаде одобрение за вложување средства ако Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет дал мислење дека, во согласност со утврдената политика за развој на економските односи со странство, со насоките и прописите донесени за нејзиното спроведување и со интересите на безбедноста на СФРЈ, е целесобразно вложувањето на средства во странско претпријатие.

Ако организацијата на здружен труд не го склучи договорот од член 50 на овој закон во рок од шест месеци од денот на издавањето на одобрението од став 1 на овој член, одобрението престанува да важи.

Член 54

Одобрението од член 53 на овој закон организацијата на здружен труд е должна да го прибави и кога врши дополнителни вложувања на средства по странско претпријатие заради заедничко работење.

Кон барањето за издавање на одобрението од став 1 на овој член организацијата на здружен труд е должна да ги приложи исправите од член 52 став 2 точ. 1, 3 и 4 на овој закон.

Член 55

Организацијата на здружен труд е должна во рок од 30 дена од денот на склучувањето на договорот од член 50 на овој закон да го поднесе до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија договорот на одобрување и запишување во регистарот на договорите за вложување средства во странски претпријатија.

За одобрението и запишувањето на случениот договор во регистарот од став 1 на овој член сојузниот орган на управата надлежен за работи на надворешната трговија донесува решение во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

Во регистарот од став 1 на овој член се запишуваат: фирмата, називот и седиштето на организацијата на здружен труд која вложува средства во странско претпријатие, фирмата и седиштето на странското претпријатие со кое е склучен договорот, предметот на заедничкото работење, височината на вложените средства, денот на склучувањето на договорот и денот на поднесувањето на договорот на одобрение, бројот и датумот на решението за одобрение и за запишување на склучениот договор во регистарот.

Со денот на запишувањето во регистарот од став 1 на овој член договорот станува полноважен.

Член 56

Ако некои исправи или факти од член 52 на овој закон или некој податок внесен во регистарот од член 53 на овој закон бидат изменети, организацијата на здружен труд е должна, во рок од 60 дена од денот на настанатите измени, преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина за тоа да го извести координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд и сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, заради евидентирање на измените во регистарот на договорите за вложување средства во странски претпријатија.

Член 57

Добивката што организацијата на здружен труд ја остварила од заедничкото работење со странско претпријатие, по намиравањето на обврските од договорот за заедничкото работење и на други обврски што произлегуваат од прописите на односната земја, организацијата на здружен труд може да ја употреби:

- 1) за зголемување на уделот во средствата на заедничкото вложување во странско претпријатие (дополнително вложување);
- 2) за вложување во други странски претпријатија, согласно со овој закон;
- 3) за враќање на девизните кредити користени за вложување на средства во странско претпријатие;
- 4) за други намени, сообразно со прописите за девизното работење и за кредитните односи со странство.

Добивката од став 1 на овој член, до нејзината употреба, организацијата на здружен труд ја става на девизна сметка во Југославија или на сметка кај странска банка, по одобрение од народната банка на републиката односно од народната банка на автономната покраина на чија територија е нејзиното седиште, според општите услови што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

Ако добивката од став 1 на овој член се користи за дополнително вложување, организацијата на здружен труд е должна да постапи согласно со член 54 од овој закон.

Член 58

Организацијата на здружен труд е должна да ги врати вложените средства односно остатокот од вложените средства ако договорот за вложување средства во странско претпријатие престанал да важи поради остварувањето на деловните цели односно со истекот на договореното време, ако договорот за вложување средства во странско претпријатие

е раскинат од причините предвидени со овој закон (член 59), или ако со договорот за вложување средства во странско претпријатие е предвидено домашниот содоговарач да може вложените средства делумно да ги повлекува и за време на важењето на тој договор.

Член 59

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за работите на финансиите и од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката, односно надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд, донесува решение за престанување на важењето на одобрението за вложување средства во странско претпријатие и го брише договорот од регистарот на договори за вложување средства во странски претпријатија, ако Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет дал мислење за престанување на заедничкото работење во странското претпријатие:

- 1) ако вложувањето на средствата односно заедничкото работење се врши спротивно на склучениот и одобрениот договор (чл. 50 и 55);
- 2) ако вложувањето средства односно заедничкото работење повеќе не е во согласност со утврдената политика за развој на економските односи со странство, со насоките и прописите донесени за нејзино спроведување (член 53);
- 3) ако вложувањето на средства односно заедничкото работење повеќе не е во согласност со интересите на безбедноста на СФРЈ (член 53).

Член 60

Во случајот од чл. 58 и 59 на овој закон организацијата на здружен труд е должна да го пресмета заедничкото финансиско-материјално работење и сите средства што ѝ припаднале врз основа на пресметката да ги внесе во Југославија во паричен или во натурален облик, во рок од 90 дена од денот на извршеното пресметување.

Организацијата на здружен труд е должна по прифаќањето на пресметката на заедничкото финансиско-материјално работење од надлежниот орган на управување, во рок од 60 дена од денот на извршувањето пресметување, да ја достави пресметката до народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд и до службата на општественото книговодство.

Член 61

Ако договорот за вложување средства престанал да важи поради остварување на деловните цели односно поради истекот на договореното време или престанал да важи од други причини, организацијата на здружен труд е должна во рок од 60 дена од денот на престанувањето на важењето на договорот за тоа да го извести координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина, преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина и сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, кој ќе донесе решение за бришење на тој договор од регистарот на договори за вложување средства во странски претпријатија.

5. Вршење на стопански дејности во странство преку деловни единици

Член 62

Организациите на здружен труд можат во странство да основаат деловни единици.

Деловните единици во странство се основаат заради истражување на пазарот, вршењето на претходни и подготвителни дејствија за склучување на договори за извоз и увоз на стоки и услуги, како и на договори за повисоки форми на стопанска соработка помеѓу основачите на деловната единица и странските правни и физички лица, за вршење на работи што се однесуваат на извршување на склучените договори и за вршење на други работи по налог на основачот на деловната единица.

Деловните единици во странство можат да бидат:

- 1) постојани деловни единици;
- 2) привремени деловни единици.

Под постојана деловна единица од став 3 на овој член се подразбира постојано претставништво, постојано делегатско место, склад, (консигнационен и сопствен), продавница, сервисна служба и слична деловна единица што организацијата на здружен труд ги основа во странство заради потрајно вршење на стопанска дејност во странство.

Под привремена деловна единица од став 3 на овој член се подразбира привремено претставништво и привремено делегатско место што организацијата на здружен труд ги основа во странство заради вршење на определена работа или заради вршење на работите од став 2 на овој член што можат да траат најдолго една година, а само исклучително до две години, ако се во прашање работи што не можат да се завршат во рок од една година.

Заради заедничкото и единственото настапување во странство, деловна единица во странство може да основа и деловната заедница на организациите на здружен труд регистрирана за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет, ако со самоуправната спогодба за здружување во деловна заедница е предвидено дека деловната заедница основа деловни единици во странство.

Деловна единица во странство можат заеднички да основаат повеќе организации на здружен труд или повеќе деловни заедници на организациите на здружен труд, а можат заеднички да основаат и организации на здружен труд, деловни заедници на организациите на здружен труд и основните и здружените банки овластени за вршење на работи со странство.

Член 63

Организацијата на здружен труд може да основе постојана или привремена деловна единица сама или со други организации на здружен труд.

Член 64

Ако постојана или привремена деловна единица заеднички основаат повеќе организации на здружен труд, односно повеќе деловни заедници на организации на здружен труд, или ако постојана или привремена деловна единица заеднички основаат организации на здружен труд, деловни заедници на организациите на здружен труд и основни и здружени банки овластени за вршење на работи со странство, основачите на деловната единица склучуваат самоуправна спогодба со која се уредуваат нивните меѓусебни односи, овластувањата за претставување и застапување, правата и обврските

спрема деловната единица, предметот и програмата за работењето, начинот на плаќањето на трошоците, престанокот на работата на деловната единица, престанокот на учеството во деловната единица и др.

Член 65

Основањето на постојана деловна единица се запишува во регистарот на постојаните деловни единици во странство, што се води во сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија.

Барањето за запишување во регистарот на постојаните деловни единици во странство организацијата на здружен труд го поднесува до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина.

Кон барањето организацијата на здружен труд е должна да приложи:

- 1) одлука на надлежниот орган на управување за основање на постојана деловна единица во односната земја, за предметот на дејноста, за програмата на работењето и за границите на овластувањата на работниците што имаат посебни овластувања и одговорности во постојаната деловна единица;

- 2) мислење на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина за целесобразноста на основањето на постојаната деловна единица;

- 3) согласност на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина дека работниците што имаат посебни овластувања и одговорности и други стручни работници што се распоредуваат на работа во постојаната деловна единица ги исполнуваат условите за работа врз тие работи односно работни задачи.

Ако деловна единица од член 62 на овој закон заеднички основаат повеќе основачи и со самоуправната спогодба од член 64 на овој закон ги регулираат обврските од став 3 точка 1 на овој член можат наместо исправата од точка 1 став 3 на овој член да ја приложат склучената самоуправна спогодба.

Исправите од овој член претставуваат службена тајна.

Член 66

Организацијата на здружен труд која основа постојана деловна единица во странство преку која ќе ги врши работите на извоз и увоз на стоки и услуги е должна кон барањето за запишување во регистарот на постојани деловни единици во странство, покрај исправите од член 65 на овој закон, да приложи и писмена обврска дека секоја година од вкупно остварениот промет со фирмите од земјата во која основа деловна единица, поголемиот обем од тој промет ќе го остварува со извоз на стоки и услуги од Југославија.

Поблиски прописи за спроведување на одредбите на став 1 од овој член донесува Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи. Со тој пропис може да се предвиди во кои случаи организацијата на здружен труд — основач на постојаната деловна единица во странство може да се ослободи од обврската, односно во кои случаи на организацијата на здружен труд може да ѝ се намали обврската од став 1 на овој член.

Член 67

По приемот на барањето и на исправите од член 65 на овој закон, сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија ќе донесе решение за запишување на постојаната деловна единица во регистарот на постојани деловни единици во странство, ако Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет дал мислење дека, во согласност со утврдената политика за развој на економските односи со странство, со насоките и прописите донесени за нејзиното спроведување и со интересите на безбедноста на СФРЈ, е целесобразно основањето на постојана деловна единица.

Во регистарот на постојаните деловни единици во странство се запишуваат: фирмата, називот и седиштето на основачот на постојаната деловна единица, обликот на постојаната деловна единица и местото и земјата во која е основана постојаната деловна единица.

Постојаната деловна единица може да почне со работа во странство по извршеното запишување во регистарот на постојани деловни единици во странство.

Член 68

Постојаната деловна единица е должна решението за запишување во регистарот на постојани деловни единици во странство да го поднесе до заедничкото стопанско претставништво или до дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, ако во односната земја не е основано заедничко стопанско претставништво, во рок од 30 дена од денот на почетокот на работата.

Постојаната деловна единица со денот на поднесувањето на решението од став 1 на овој член се зачленува во заедничкото стопанско претставништво, со правата и должностите утврдени со овој закон и со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 69

Ако некои исправи или факти од член 65 на овој закон или некој податок внесен во регистарот од член 67 на овој закон бидат изменети, организацијата на здружен труд е должна, во рок од 30 дена од денот на настанатите измени, да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина заради евидентирање на измените во регистарот на постојани деловни единици во странство.

Член 70

Постојаната деловна единица е должна да доставува до надлежниот орган на управување на основачот годишен извештај за својата работа.

Организацијата на здружен труд е должна годишниот извештај за работата на постојаната деловна единица да го доставува до заедничкото стопанско претставништво и до координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина преку надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд.

Ако координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно надлежниот орган во автономната покраина од годишниот извештај

за работата на постојаната деловна единица утврди дека постојаната деловна единица повеќе не ги исполнува условите од член 65 став 2 точка 2 и од член 67 на овој закон, ќе поднесе до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија предлог таа постојана деловна единица да се брише од регистарот на постојани деловни единици во странство.

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, врз основа на предлогот од став 3 на овој член, донесува решение за бришење на постојаната деловна единица од регистарот на постојани деловни единици во странство, ако Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет дал мислење за нејзиното бришење.

Член 71

Одлука за престанување на работата на постојаната деловна единица донесува надлежниот орган на управување.

Организацијата на здружен труд е должна во рок од 30 дена од денот на престанување на работата на постојаната деловна единица за тоа да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина заради бришење на таа деловна единица од регистарот на постојаните деловни единици во странство.

За бришењето на постојана деловна единица од регистарот на постојани деловни единици во странство, сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија донесува решение.

Член 72

Претпријатијата основани во странство можат да основаат постојани деловни единици.

Ако постојаната деловна единица ја основа претпријатието основано во странство, организацијата на здружен труд — основач на претпријатието во странство е должна за тоа да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина и кон известувањето да ја приложи одлуката од надлежниот орган на управувањето за основањето на постојана деловна единица, со предметот на дејноста, во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлуката за основање на постојана деловна единица, заради евидентирање.

Член 73

Ако организацијата на здружен труд основе привремена деловна единица, е должна во рок од 30 дена од денот на основањето на таа единица, да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина заради евидентирање.

Кон известувањето од став 1 на овој член, организацијата на здружен труд е должна да приложи:

1) одлука од надлежниот орган на управување за основањето на привремена деловна единица;

2) согласност од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина дека работниците кои имаат посебни овластувања и одговорности што се распоредуваат на работа во привремената деловна единица ги исполнуваат условите за работа на тие работи односно работни задачи.

Привремената деловна единица е должна веднаш по почетокот на работата да му се пријави на заедничкото стопанско претставништво или на дипломатското, односно на конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, ако во односната земја не е основано заедничко стопанско претставништво.

Привремената деловна единица, со денот на поднесувањето на пријавата од став 2 на овој член, се зачленува во заедничкото стопанско претставништво, со права и должности утврдени со овој закон и со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Организацијата на здружен труд е должна, во рок од 30 дена од денот на престанокот на работата на привремената деловна единица, да го извести за тоа сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина, заради евидентирање.

За евидентирањето на основањето на привремена деловна единица во регистарот на привремени деловни единици, што се води во сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија и за престанокот на работата на привремена деловна единица, сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија донесува решение.

Член 74

Основните банки и здружените банки овластени за вршење на работи со странство можат во странство да основаат:

- 1) постојни деловни единици;
- 2) привремени деловни единици.

Под постојана деловна единица од став 1 на овој член се подразбира постојано претставништво и постојано делегатско место што банките од став 1 на овој член го основаат заради потрајно вршење на банкарски работи во странство, согласно со член 35 од овој закон.

Под привремена деловна единица од став 1 на овој член се подразбира привремено претставништво и привремено делегатско место, што банките од став 1 на овој член го основаат заради вршење на банкарски работи што можат да траат најдолго една година.

Заради вршење на банкарски работи во една земја, основните и здружените банки можат во таа земја да отвораат информативни единици (бироа) што работаат во составот на постојаната деловна единица. Информативните единици што банките ги отвориле за вршење на банкарски работи во една земја можат работи да вршат и во соседната земја во која таква информативна единица не е отворена.

Ако отворањето на информативна единица (биро) се врши по основањето на постојана деловна единица, основните и здружените банки се должни да го известат сојузниот орган на управата надлежен за работи на надворешната трговија, преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина, заради евидентирање на информативната единица во регистарот на постојаните деловни единици.

Кон известувањето од став 5 на овој член, основните и здружените банки се должни да приложат:

1) одлука на надлежниот орган на управувањето на основната односно на здружената банка за отворање на информативна единица;

2) согласност од координациониот одбор, при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина дека стручните работници што се распоредуваат во постојаната деловна единица за работа во информативната единица ги исполнуваат условите за работа на тие работи односно работни задачи.

Член 75

Банките и други финансиски организации основани во странство можат да основаат деловни единици од член 74 став 1 точка 1 на овој закон.

Ако деловната единица од член 74 став 1 точка 1 на овој закон ја основа сопствена банка или друга финансиска организација основана во странство, домашните основачи се должни да постапат во смисла на член 65, член 67 став 3 и чл. 68 до 71 на овој закон.

Ако деловната единица од член 74 став 1 точка 1 на овој закон ја основа мешовита банка или друга финансиска организација основана во странство, домашните основачи се должни да го известат сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија за основањето на деловната единица, заради евидентирање.

Член 76

Заедниците за осигурување на имоти и лица и заедниците за реосигурување можат во странство да основаат:

- 1) постојани деловни единици;
- 2) привремени деловни единици.

Под постојана деловна единица од став 1 на овој член се подразбира постојано претставништво и постојано делегатско место што заедницата за осигурување имоти и лица, односно заедницата за реосигурување го основа заради потрајно вршење на работите на осигурување и реосигурување во странство од член 40 на овој закон.

Под привремена деловна единица од став 1 на овој член се подразбира привремено претставништво и привремено делегатско место што заедницата за осигурување на имоти и лица односно заедницата за реосигурување го основа заради вршење на работи на осигурување и реосигурување што можат да траат најдолго една година.

Член 77

Осигурителните и реосигурителните организации основани во странство од заедниците за осигурување на имоти и лица, односно од заедниците за реосигурување можат да основат деловни заедници од член 76 став 1 точка 1 на овој закон.

Ако деловната единица од член 76 став 1 точка 1 на овој закон ја основа сопствена осигурителна односно реосигурителна организација основана во странство, заедницата за осигурување на имоти и лица односно заедницата за реосигурување — основач на сопствена осигурителна односно реосигурителна организација во странство е должна да постапи во смисла на член 65, член 67 став 3 и чл. 68 до 71 од овој закон.

Ако деловната единица од член 76 став 1 точка 1 на овој закон ја основа мешовита осигурителна односно реосигурителна организација основана во странство, заедницата за осигурување на имоти и лица, односно заедницата за реосигурување — осно-

вач на мешовитата осигурителна односно реосигурителна организација во странство ќе го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија за основањето на деловната единица, заради евидентирање.

Член 78

Врз основањето, работењето, престанувањето на работата и други статусни промени на деловната единица од член 74 став 1 точка 1 и член 76 став 1 точка 1 на овој закон сообразно се применуваат одредбите на чл. 63 до 71 од овој закон.

Врз основањето, работењето, престанувањето на работата и други статусни промени на деловната единица од член 74 став 1 точка 2 и член 76 став 1 точка 2 на овој закон сообразно се применуваат одредбите на член 73 од овој закон.

6. Основање и работа на заедничките стопански претставништва во странство

Член 79

Заради соработка и усогласување на меѓусебните односи на организациите на здружен труд, на други самоуправни организации и заедници во вршењето на стопански дејности во странство се основаат заеднички стопански претставништва во странство (во натамошниот текст: заедничко стопанско претставништво), во согласност со одредбите на овој закон и со прописите на земјата во која се основаат.

Ако според прописите на земјата во која треба да се основа заедничко стопанско претставништво, такво претставништво не може да се основа, ќе се пристапи кон спогодбено решавање на тоа прашање со таа земја. Ако не се постигне спогодба за тоа, а прописите на земјата во која се основа заедничкото стопанско претставништво дозволуваат основање само на заедничко стопанско претставништво во рамките на дипломатското односно на конзуларното претставништво, заедничко стопанско претставништво може да се основа при, односно во дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во таа земја.

Работите што ги врши заедничкото стопанско претставништво се од посебен општествен интерес.

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласност од надлежните републички и покраински органи, на предлог од Стопанската комора на Југославија, донесува прописи за начинот на вршењето на работите на заедничкото стопанско претставништво основано според одредбата на став 2 од овој член при, односно во дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство.

Член 80

Заедничко стопанско претставништво се основа за една или за повеќе земји.

Стопанската комора на Југославија, во согласност со Сојузниот извршен совет, основа заедничко стопанско претставништво и му го определува називот и седиштето.

Во согласност со утврдената политика за развој на економските односи со странство, Стопанската комора на Југославија, на барање од Сојузниот извршен совет, ќе основе заедничко стопанско претставништво за определена земја или за пошироко подрачје, односно ќе изврши регионален распоред на заедничките стопански претставништва.

Во земјите за кои не се основа заедничко стопанско претставништво, Стопанската комора на Југославија може да именува свој претставник.

Врз работата на претставникот од став 4 на овој член согласно се применуваат одредбите на чл. 81 до 85 и на чл. 91 до 97 на овој закон.

Член 81

Заедничкото стопанско претставништво врши определени работи во странство за организациите на здружен труд, за други самоуправни организации и заедници, на начин и под условите што се утврдени со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Статутот од став 1 на овој член го донесува Собранието на Стопанската комора на Југославија, во согласност со Собранието на СФРЈ.

Член 82

Во заедничкото стопанско претставништво, организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници, што ги вршат стопанските дејности од член 1 на овој закон во земјата за која е основано заедничкото стопанско претставништво, меѓусебно ги усогласуваат своите интереси во меѓународната економска соработка, како и со економската политика утврдена во општествениот план на Југославија.

Организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници можат вршењето на работите од нивно име и за нивна сметка да им ги доверат на облиците на вршење на стопанските дејности во странство од чл. 86 и 92 на овој закон.

Работите од став 2 на овој член се доверуваат преку заедничкото стопанско претставништво и се вршат на начин и под условите утврдени со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 83

Заедничкото стопанско претставништво е должно во вршењето на своите задачи и работи да се придржува кон насоките што ги донесува Сојузниот извршен совет односно неговите органи во рамките на своите надлежности и Стопанската комора на Југославија, на начин и под условите што се утврдени со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 84

Начинот на покривање на трошоците за работа на заедничкото стопанско претставништво се уредува со единствениот статут на заедничките стопански претставништва и со самоуправните спогодби помеѓу организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници, што вршат стопански дејности во странство.

Самоуправните спогодби од став 1 на овој член мораат да бидат во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Трошоците за работа на заедничките стопански претставништва можат да се покриваат и од средствата наменети за унапредување на надворешно-трговската дејност, во согласност со постигнатиот договор помеѓу Сојузниот извршен совет и Стопанската комора на Југославија.

Член 85

Заедничкото стопанско претставништво ги врши особено следните работи:

- 1) го унапредува вршењето на стопанските дејности во земјата во која е основано;
 - 2) се грижи за спроведувањето на одлуките за единствен настап;
 - 3) ги следи стопанските движења во земјата во која е основано и ги информира организациите на здружен труд, стопанските комори и надлежните органи за прашања од областа на економските односи;
 - 4) ги усогласува посебните, заедничките и општите стопански интереси заради организиран извоз и увоз на стоки и услуги;
 - 5) го испитува пазарот и ги следи мерките и прописите што се донесуваат во земјата во која е основано;
 - 6) ја поттикнува и унапредува долгорочната производствена кооперација, деловно-техничката соработка, заедничкото вложување средства и размената на научни и техничко-технолошки знаења и искуства со странство;
 - 7) укажува помош при вршењето на стопански дејности во смисла на овој закон во земјата во која е основано;
 - 8) ја следи работата и резултатите од работењето во вршењето на стопански дејности во странство;
 - 9) води евиденција за склучените работи.
- Заедничкото стопанско претставништво може, врз основа на овластување од Сојузниот извршен совет, да врши определени задачи во странство што ќе му ги довери Советот.

Член 86

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници се должни, формите на вршење на стопански дејности во странство од член 11 став 1 точка 1, член 38 став 1 точка 1, член 43 став 1 точка 1, член 62 став 1, член 72 став 2, член 74 став 1, член 75 став 2, член 76 став 1 и од член 77 став 2 на овој закон да ги зачленат во заедничко стопанско претставништво и работите да ги вршат во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 87

Органи на заедничкото стопанско претставништво се собрание, секретаријат и директор.

Собранието го сочинуваат претставници на организационите форми на вршење на стопански дејности во странство од член 86 на овој закон, а во работата на собранието учествува и овластениот претставник на дипломатското, односно на конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за земјата во која е основано заедничко стопанско претставништво.

Во работата на собранието можат да учествуваат и организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници заинтересирани за вршење на стопански дејности во земјата во која е основано заедничко стопанско претставништво, како и претставници на формите на вршење на стопански дејности од член 92 на овој закон, во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Секретаријатот го сочинуваат три односно пет претставници на членовите на заедничкото стопанско претставништво што ги избира собранието и директорот.

Директорот го именува Собранието на Стопанската комора на Југославија или органот што ќе го овласти тоа, во согласност со Сојузниот извршен совет. При именувањето на директорот на заедничкото стопанско претставништво ќе се води сметка за соодветната застапеност на републиките и автономните покраини.

Во помали заеднички стопански претставништва, работите на секретаријатот може да ги врши директорот, во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 88

Собранието на заедничкото стопанско претставништво:

- 1) ги утврдува планот за работа и програмата за активност на заедничкото стопанско претставништво;
- 2) ги разгледува прашањата и можностите за економската соработка со земјата во која е основано заедничкото стопанско претставништво;
- 3) го разгледува и прифаќа извештајот за работата на заедничкото стопанско претставништво и заедно со предлогот на мерки за унапредување на економската соработка го доставува до Сојузниот извршен совет и до Стопанската комора на Југославија;
- 4) врши и други работи утврдени со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 89

Секретаријатот на заедничкото стопанско претставништво:

- 1) ги подготвува седниците на собранието;
- 2) води евиденција за работите од член 93 на овој закон;
- 3) го следи и обезбедува извршувањето на одлуките на собранието;
- 4) подготвува предлози за унапредување на економската соработка и ја известува Стопанската комора на Југославија за повредите на единствениот статут на заедничките стопански претставништва и на работните обврски на работниците чии работни места се во формите на вршење стопански дејности од член 86 на овој закон;
- 5) врши и други работи за кои ќе го овласти собранието.

Податоците во евиденцијата од точка 2 став 1 на овој член претставуваат службена тајна и можат да се користат само заради меѓусебно договорање и усогласување на работењето во смисла на член 93 на овој закон.

Член 90

Директорот на заедничкото стопанско претставништво:

1) ја организира и усогласува работата на заедничкото стопанско претставништво, во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва и со одлуките на собранието;

2) се грижи за извршувањето на одлуките на собранието;

3) се грижи заедничкото стопанско претставништво да работи во согласност со утврдената политика за развој на економските односи со односната земја, со насоките и прописите донесени за нејзиното спроведување;

4) се грижи за спроведување на општествените договори, самоуправните спогодби и на соодветни акти на органите односно на заклучоците на секциите и на другите форми на организирање во Стопанската комора на Југославија во областа на економските односи со странство;

5) се грижи за законитоста на работата на формите на вршење на стопански дејности од член 88 на овој закон;

6) врши и други работи утврдени со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Директорот на заедничкото стопанско претставништво е одговорен работите на заедничкото стопанско претставништво да се вршат во согласност со прописите и со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 91

Претставниците на Стопанската комора на Југославија во заедничкото стопанско претставништво се одговорни за својата работа пред Стопанската комора на Југославија.

Претставниците на формите на вршење на стопански дејности од чл. 86 и 92 на овој закон се одговорни за својата работа пред организацијата на здружен труд и друга самоуправна организација и заедница што ги распоредила на работа во странство.

Член 92

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници се должни формите на вршење на стопански дејности во странство од член 1 на овој закон, освен формите наведени во член 86 на овој закон, да му ги пријават на заедничкото стопанско претставништво и тие дејности да ги вршат согласно со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 93

Претставниците на организациите на здружен труд и на другите самоуправни организации и заедници, што повремено заминуваат на странство по определени работи, се должни заедничкото стопанско претставништво за односната земја да го известат за својата работа, за претходните и подготвителните дејствија што се во врска со склучувањето на работи, како и за склучените работи по кои е потребно договарање и меѓусебно усогласување на работењето.

Член 94

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници што вршат стопански дејности во земјата, за која не е основан заедничко стопанско претставништво, се должни тие дејности да му ги пријават на дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за односната земја и да ги вршат во согласност со

единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Член 95

Со единствениот статут на заедничките стопански претставништва се уредуваат општите услови на работата, како и други прашања од значење за работата на заедничкото стопанско претставништво.

Член 96

Општ надзор над законитоста на работата на заедничките стопански претставништва во странство и формите на вршење на стопански дејности во смисла на овој закон врши Сојузниот извршен совет преку шефот на дипломатското претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во земјата за која е основано заедничко стопанско претставништво, како и Стопанската комора на Југославија во рамките на своите надлежности, во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва.

Сојузниот извршен совет може да го овласти Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет да врши надзор над законитоста на работата на заедничките стопански претставништва и на формите на вршење на стопански дејности во смисла на овој закон.

Член 97

Заедничките стопански претставништва се должни своите работи да ги вршат во согласност со утврдената политика на економските односи со странство, со прописите и со другите општи акти со кои се уредуваат тие односи, односно со заклучоците на секциите и другите надлежни тела на Стопанската комора на Југославија што се однесуваат на работењето со земјите во кои се основани заеднички стопански претставништва.

7. Доверување на вршењето на стопански дејности на странски фирми и вршење на други форми на стопански дејности во странство

Член 98

Организацијата на здружен труд може на странска фирма да ѝ довери работи на застапување, продажба на стоки од констигнационен склад и вршење на сервисна служба само врз основа на договор склучен во писмена форма.

Пред склучувањето на договорот од став 1 на овој член, организацијата на здружен труд е должна да прибави информација за бонитетот на странска фирма од Стопанската комора на Југославија или од дипломатското односно од конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за односната земја или од заедничкото стопанско претставништво во односната земја.

Организацијата на здружен труд не може да го склучи договорот од став 1 на овој член ако од информацијата за бонитетот на странската фирма произлегува дека не е обезбедена сигурност на работењето со таа фирма.

Член 99

Организацијата на здружен труд е должна договорите од член 98 на овој закон да ги поднесе до Стопанската комора на Југославија заради евидентирање, во рок од 30 дена од денот на нивното склучување.

Податоците содржани во договорот од став 1 на овој член претставуваат службена тајна.

Член 100

Врз доверување на работите во врска со осигурување имоти, стоки и лица на странски осигурителни друштва, согласно се применуваат одредбите на чл. 98 и 99 од овој закон.

Член 101

Организациите на здружен труд можат во странство да отвораат погони, градилишта и други работни единици (во понатамошниот текст: работна единица) ако врз основа на договорот склучен со странски содоговарач работите се вршат во странство и ако пријавата за склучениот договор ја прифатила народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд.

Заради заедничко и единствено настапување во странство, работна единица во странство може да отвори и деловната заедница на организациите на здружен труд регистрирана за вршење на работи на надворешнотрговскиот промет, ако со самоуправната спогодба за здружување во деловна заедница е предвидено дека деловната заедница отвора работни единици во странство.

Член 102

Организациите на здружен труд и деловните заедници на организациите на здружен труд се должни пред отворањето на работна единица да поднесат пријава до сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија, преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина; заради запишување во регистарот на работни единици во странство.

Кон пријавата од став 1 на овој член организациите на здружен труд и деловните заедници на организациите на здружен труд се должни да поднесат:

- 1) одлука на надлежниот орган на управувањето за отворањето на работна единица;
- 2) доказ дека народната банка на републиката односно народната банка на автономната покраина на чија територија е седиштето на организацијата на здружен труд односно на деловната заедница на организациите на здружен труд ја прифатила пријавата за склучениот договор со странскиот содоговарач;
- 3) согласност на координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд дека работникот кој има посебни овластувања и одговорности во работната единица во странство ги исполнува условите за работа на тие работи односно работни задачи, ако со одлука на органот на управувањето за отворањето на работна единица е предвидено дека во работната единица се распоредува работник со посебни овластувања и одговорности.

Во регистарот на работните единици во странство се запишуваат: фирмата, називот и седиштето на организацијата на здружен труд односно на деловната заедница на организациите на здружен труд која отвора работна единица и земјата и местото во кои се отвора работната единица.

За запишувањето на работната единица во регистарот на работни единици во странство, сојуз-

ниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија донесува решение.

Член 103

Организациите на здружен труд и деловните заедници на организациите на здружен труд се должни за престанокот на работната единица, во рок од 30 дена од денот на престанокот на нејзината работа, да го известат сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија преку надлежниот орган во републиката односно преку надлежниот орган во автономната покраина, заради бришење од регистарот на работни единици во странство.

8. Други одредби

Член 104

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници што вршат стопански дејности во странство се должни за тие дејности да водат определена евиденција според прописите за книговодството.

Организациите и заедниците од став 1 на овој член се должни да достават до надлежната служба на општественото книговодство по еден примерок од решенијата за основање, запишување во регистарот и за промена на статусот на претпријатие, банка и друга финансиска организација, осигурителна, односно реосигурителна организација, деловна единица, работна единица, основани во странство, како и решение за вложување средства во странски претпријатија, во рок од 30 дена од денот на доставувањето на тие решенија.

Член 105

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници, што вршат стопански дејности во странство во смисла на овој закон, се должни за вршењето на тие дејности да поднесуваат годишни извештаи до народната банка на републиката односно до народната банка на автономната покраина на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд и на друга самоуправни организација и заедница.

Народните банки на републиките односно народните банки на автономните покраини се должни да доставуваат до Народната банка на Југославија збирни годишни извештаи за вршењето на стопанските дејности од став 1 на овој член.

Организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници се должни годишниот извештај од став 1 на овој член да го достават и до координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина, на чија територија се наоѓа седиштето на организацијата на здружен труд.

Сојузниот секретар за финансии, во спогодба со сојузниот секретар за надворешна трговија, ќе ги пропише податоците што ги содржат извештаите од став 1 на овој член, како и роковите за поднесување на тие извештаи.

Член 106

Сојузниот извршен совет, врз основа на согласноста од надлежните републички и покраински органи донесува, по потреба, поблиски прописи за основањето на претпријатија во странство со странски правни или физички лица во смисла на член

10 од овој закон, за располагањето со добивката од член 24 на овој закон, за условите под кои организациите на здружен труд — основачи можат да ја покриваат загубата на претпријатието основано во странство (член 34), за основање на банки или други финансиски организации во странство со странски правни или физички лица во смисла на член 38 од овој закон, за основање на осигурителни односно реосигурителни организации во странство со странски правни или физички лица во смисла на член 43 од овој закон, како и за вложувањето средства во странски претпријатија со странски правни или физички лица во смисла на член 46 точка 1 од овој закон и вршењето на други видови стопански дејности во странство.

Член 107

Координациониот одбор при Сојузниот извршен совет за организациите на здружен труд што вршат работи на надворешнотрговскиот промет ги утврдува заедничките критериуми за целесообразноста на вршењето на стопански дејности во странство и за давањето согласност дека работниците кои имаат посебни овластувања и одговорности и другите стручни работници, што се распоредуваат на работа во формите на вршење на стопански дејности во странство, ги исполнуваат условите за работа на тие работи односно работни задачи.

Координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина, согласно со заедничките критериуми од став 1 на овој член, дава согласност дека работниците кои имаат посебни овластувања и одговорности и другите стручни работници, што се распоредуваат на работа во формите на вршење на стопански дејности во странство, ги исполнуваат условите за работа на тие работи односно работни задачи и го утврдува најдолгиот период на време што работниците можат да го поминат на тие работи односно работни задачи во странство.

По истекот на времето за кое работникот бил распореден согласно со одредбата на став 2 од овој член, организацијата на здружен труд е должна тој работник да го врати и да го распореди на работи и задачи во земјата.

Член 108

Организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници, што поднесуваат барање за вршење на стопански дејности во странство во смисла на овој закон, можат да предложат барањето и исправите да имаат карактер на државна тајна.

По предлогот од став 1 на овој член одлучува сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија по претходно прибавеното мислење на надлежниот орган во републиката односно на надлежниот орган во автономната покраина.

Член 109

Одредбите на Законот за прометот на стоки и услуги со странство, што се однесуваат на чувањето на угледот при вршење на надворешнотрговски промет, сообразно ќе се применуваат и врз организациите на здружен труд и врз други самоуправни организации и заедници во врска со вршењето на стопански дејности во странство во смисла на овој закон.

Одредбите на Законот за сузбивање на нелојален натпревар и на монополистички спогодби со-

гласно ќе се применуваат и врз организациите на здружен труд и врз други самоуправни организации и заедници во врска со вршењето на стопански дејности во странство во смисла на овој закон.

Член 110

Ако организацијата на здружен труд биде казнета за стопански престап од член 102 став 1 точка 10 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство, од член 24 став 1 од Законот за сузбивање на нелојален натпревар и на монополистички спогодби или од чл. 111 и 112 на овој закон или ако спрема неа е изречена некоја мерка од страна на Судот на честа при Стопанската комора на Југославија во врска со работењето на нејзино претпријатие, односно деловна единица во странство во однос на југословенски организации на здружен труд, банки, заедници за осигурување на имоти и лица и заедници за реосигурување и нивните претпријатија, банки и други финансиски организации, осигурителни и реосигурителни организации и деловни единици во странство, сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија може спрема таа организација на здружен труд да изрече една или повеќе мерки од член 97 на Законот за прометот на стоки и услуги со странство, што таа е должна да ги примени и врз нејзиното претпријатие во странство, ако со решение на сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија е предвидено, или може да донесе решение за престанување на важењето на одобрието издадено врз основа на член 17 на овој закон односно на решението издадено врз основа на член 67 на овој закон и да го брише тоа претпријатие од регистарот на претпријатија во странство, односно постојаната деловна единица — од регистарот на постојани деловни единици во странство.

Одредбите на став 1 на овој член согласно ќе се применуваат и врз други самоуправни организации и заедници во врска со работењето на нивните банки и други финансиски организации, осигурителни и реосигурителни организации, како и на деловните единици во странство во однос на југословенските организации на здружен труд, на други самоуправни организации и заедници.

III. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

1. Стопански престапи

Член 111

Со парична казна од 100.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд или друга самоуправни организација и заедница:

1) ако за основање на претпријатие во странство или за дополнително вложување употреби други средства наместо средствата од член 12 на овој закон;

2) ако без одобрение основе во странство претпријатие, банка или друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација, или ако без одобрение изврши дополнително вложување во странство (чл. 14, 19, 39 и 44);

3) ако нејзино претпријатие основано во странство основе ново претпријатие во странство спротивно на одредбата на член 20 од овој закон;

4) ако откупи дел на основачки влог на претпријатието во странство спротивно на одредбата на член 21 од овој закон;

5) ако акциите на вложените средства не ги држи депонирани кај банката (член 22 став 2 точка 2) или ако не се обезбедени права на основачот во поглед на располагањето со средствата вложени во земјата на вложувањето (член 22 став 2 точка 3);

6) ако добивката што ја остварило претпријатието, банката или друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација во странство ја користи спротивно на одредбите на член 24 од овој закон (чл. 39 и 44);

7) ако добивката што ја остварило претпријатието, банката или друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација во странство во пропишаниот рок не ја трансферира во Југославија (чл. 25, 39 и 44);

8) ако не поведе постапка за ликвидација на сопственото претпријатие, банка или друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација основана во странство или со средствата што ѝ припаднале по завршувањето на ликвидационата односно стечајната постапка не ќе постапи според одредбите на член 26 ст. 4 и 5 од овој закон (чл. 39 и 44);

9) ако во случај на престанување на работата, односно отворање постапка за стечај на мешовито претпријатие, банка или друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација основана во странство, со средствата што ѝ припаднале по завршувањето на ликвидационата односно стечајната постапка, не постапи според одредбата на член 26 став 6 од овој закон (чл. 39 и 44);

10) ако во случај на намалување на средствата или повлекување на вложените средства од претпријатието, од банка или од друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација основана во странство, не го пресмета финансиско-материјалното работење и со средствата што ѝ припаднале по пресметувањето односно конечното пресметување не постапи според одредбите на член 27 од овој закон;

11) ако за основање на банка или друга финансиска организација во странство или за дополнително вложување употреби други средства наместо средствата во смисла на член 39 од овој закон;

12) ако за основање на осигурителна или реосигурителна организација во странство, или за дополнително вложување употреби други средства наместо средствата во смисла на член 44 од овој закон;

13) ако за вложување средства или за дополнително вложување во странско претпријатие употреби други средства наместо средствата од член 49 на овој закон;

14) ако изврши вложување на средства или дополнително вложување во странско претпријатие без одобрение од член 53 на овој закон;

15) ако добивката што ја остварила од заедничкото работење со странско претпријатие ја употреби спротивно на одредбите од член 57 на овој закон;

16) ако вложените средства односно остатокот на вложените средства што ѝ припаднале по извршената пресметка на заедничкото финансиско-материјално работење со странско претпријатие не ги внесе во Југославија во пропишаниот рок (член 60);

17) ако постојаната деловна единица во странство почне со работа пред запишувањето во регистарот (член 67 став 3);

18) ако во случај на престанување на работата на постојаната деловна единица во странство не постапи според одредбата на член 71 став 2 од овој закон;

19) ако формите на вршење на стопански дејности во странство не ги зачлени во заедничко стопанско претставништво и работите не ги врши во согласност со единствениот статут на заедничките стопански претставништва (член 86);

20) ако формите на вршење на стопански дејности во странство не му ги пријави на заедничкото стопанско претставништво и тие дејности не ги врши согласно со единствениот статут на заедничките стопански претставништва (член 92);

21) ако стопанските дејности во странство не му ги пријави на дипломатското односно конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за односната земја во смисла на член 94 од овој закон;

22) ако не води евиденција според прописите за книговодството во смисла на член 104 став 1 од овој закон;

23) ако не достави годишен извештај во смисла на член 105 став 1 од овој закон;

24) ако не се придржува кон прописот донесен врз основа на член 106 од овој закон;

25) ако без согласност од координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина распореди работник на работа во некоја од формите на вршење на стопански дејности во странство за кои е предвидена таква согласност (член 107 став 2);

26) ако не го врати работникот што работел во некоја од формите на вршење на стопански дејности во странство по истекот на согласноста што ја дал координациониот одбор при надлежниот орган во републиката односно при надлежниот орган во автономната покраина (член 107 став 2);

27) ако не постапи во смисла на член 122 од овој закон;

28) ако не постапи во смисла на член 123 од овој закон.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 5.000 до 30.000 динари и одговорно лице во организацијата на здружен труд или во друга самоуправна организација и заедница.

Член 112

Со парична казна од 20.000 до 500.000 динари ќе се казни за стопански престап организација на здружен труд или друга самоуправна организација и заедница:

1) ако не поднесе пријава за запишување на претпријатието основано во странство во регистарот на претпријатија во странство, или ако не го известил сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија за измените извршени во исправите, или за изменетите факти (член 22 став 1 и член 23);

2) ако акциите од член 22 став 4 од овој закон ги користи спротивно на одобрението на народната банка на републиката односно на народната банка на автономната покраина;

3) ако не достави одлука за престанување на работата на сопствено претпријатие, банка или друга финансиска организација, на осигурителна или реосигурителна организација во странство во смисла на член 26 став 3 од овој закон;

4) ако не достави биланс, пресметка односно конечна пресметка на финансиско-материјалното работење и за тоа не го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија во смисла на член 23 од овој закон;

5) ако не поднесе пријава за запишување на договор за вложување средства во странско претпријатие во регистарот на договорите за вложување на средства во странски претпријатија, или не го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија за измените извршени во исправите, или за изменетите факти (член 55 став 1 и член 56);

6) ако деловната единица што ја основало сопствено претпријатие, банка или друга финансиска организација, осигурителна или реосигурителна организација во странство почне со работа пред запишувањето во регистарот од член 65 од овој закон;

7) ако не го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија за измените извршени во исправите, или за изменетите факти од член 69 на овој закон;

8) ако не поднесе пријава заради запишување во регистарот на работни единици во странство (член 102);

9) ако не се придржува кон прописот донесен врз основа на член 105 став 4 од овој закон.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1.500 до 20.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд или во друга самоуправни организација и заедница.

2. Прекршоци

Член 113

Со парична казна од 5.000 до 100.000 динари ќе се казни за прекршок организација на здружен труд или друга самоуправни организација и заедница:

1) ако не постапи во смисла на член 70 став 2 од овој закон;

2) ако не го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија за основање на деловна единица од член 72 став 2, член 75 става 3 и член 77 став 3 на овој закон;

3) ако не постапи во смисла на член 93 од овој закон;

4) ако не ја извести Стопанската комора на Југославија дека склучила договор со кој вршењето на стопански дејности во странство им го доверува на странски фирми (член 99 став 1);

5) ако за престанувањето на работата на работната единица не ги извести Стопанската комора на Југославија и сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија (член 103);

6) ако не достави решение во смисла на член 104 став 2 од овој закон.

За дејствието од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 500 до 15.000 динари и одговорното лице во организацијата на здружен труд или во друга самоуправни организација и заедница.

Член 114

На одговорното лице во организацијата на здружен труд или во друга самоуправни организација и заедница за прекршокот од член 113 на овој закон може, кон паричната казна или самостојно, да му се изрече и заштитна мерка збрана на вршење работи за кои се потребни посебни овластувања и одговорности или на други стручни работи во врска со вршењето на стопански дејности во странство, во траење од шест месеци до една година.

Времето на траењето на изречената мерка од став 1 на овој член се смета од денот на правосилноста на решението за прекршокот.

Член 115

Прекршочната постапка за прекршоците од овој закон во прв степен ја води Сојузниот девизен инспекторат.

За жалбата против решението на Сојузниот девизен инспекторат решава Сојузниот совет за прекршоци.

3. Правни последици од осудата

Член 116

Одговорното лице што е осудено за стопански престап од член 111 став 1 точ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 27 и 28 од овој закон не може да врши работи за кои се потребни посебни овластувања и одговорности ниту други стручни работи во врска со вршењето на стопански дејности во странство и со вршењето на надворешно-трговски промет во Југославија.

Забраната од став 1 на овој член може да се изрече во време до три години.

Одговорното лице што е осудено за стопански престап од член 111 став 1 точ. 7, 17, 18, 21, 22, 23 и член 112 став 1 точ. 1, 2, 5, 6, 7 и 9 од овој закон не може да врши работи за кои се потребни посебни овластувања и одговорности ниту други стручни работи во врска со вршењето на стопански дејности во странство и со вршењето на надворешно-трговски промет во земјата, за време од една година од денот на правосилноста на пресудата.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 117

Ако сојузниот орган на управата надлежен за работите на надворешната трговија утврди дека организациите на здружен труд, банките овластени за вршење на работи со странство или заедници за осигурување на имоти и лица основале претпријатие, банка, осигурително друштво или деловна единица во странство која не е запишана во регистарот на претпријатија во странство или во регистарот на постојани деловни единици во странство, ќе донесе решение со кое ќе го определи престанувањето на работата на претпријатието, банката, осигурителното друштво или деловната единица во странство.

Во случајот од став 1 на овој член организациите на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници се должни да поведат постапка за ликвидација и сите средства што им припаднале по завршувањето на таа постапка да ги внесат во Југославија во паричен или натурален облик, во рок од 30 дена од денот на завршувањето на таа постапка.

Член 118

Со денот на влегувањето во сила на Законот за вршење на стопански дејности во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/77) престануваат да важат Законот за основање на претпријатија во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 39/72 и 13/73) и Уредбата за основањето и работата на деловните единици и за другите облици на стопанско работење во странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/73).

617.

Врз основа на член 5 став 2 од Законот за положбата и овластувањата на Авто-мото сојузот на Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/78), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕТО НА РАБОТИТЕ НА СЛУЖБАТА „ПОМОШ-ИНФОРМАЦИИ“ НА АВТО-МОТО СОЈУЗОТ НА ЈУГОСЛАВИЈА

Општи одредби

Член 1

За вршење на работите од член 1 на оваа уредба, Службата „Помош-информации“ на АМСЈ мора да има соодветни објекти, средства за врски, специјални возила (возила специјално опремени за таа цел), опрема и стручно оспособени работници. АМСЈ со самоуправен општ акт, во согласност со својот статут, односно со републичките и покраинските прописи, ќе ги утврди условите што треба да ги исполнува Службата „Помош-информации“ во поглед на соодветната опрема, средствата, стручно оспособените организации и организацијата на работата на оваа служба.

Член 2

Службата „Помош-информации“ на АМСЈ се организира и им дава техничка и друга помош на моторизирани домашни и странски учесници во сообраќајот на јавни патишта самостојно или во соработка со државните органи, со организациите на здружен труд и со други самоуправни организации и заедници по прашања од заеднички интерес.

Давање техничка помош на моторизирани домашни и странски учесници во сообраќај на јавни патишта

Член 3

На повик или барање од моторизиран домашен, односно странски учесник во сообраќајот на јавен пат (во натамошниот текст: учесник во сообраќајот), Службата „Помош-информации“ на АМСЈ ќе даде соодветна техничка помош.

Службата „Помош-информации“ на АМСЈ ќе им даде техничка помош на учесниците во сообраќајот и по барање на државен орган, организација на здружен труд и на друга самоуправни организација или заедница.

Член 4

Техничка помош што се дава на повик или барање од учесник во сообраќајот или на барање од државен орган, од организација на здружен труд или од друга самоуправни организација или заедница, во смисла на член 5 од оваа уредба, се сос-

тои во отстранување на помали неисправности кај моторното возило што е можно да се изврши на погодно место надвор од коловозот на јавниот пат, заради оспособување на моторното возило со сопствен погон да го продолжи возењето, во давање совети заради отстранување на неисправности кај моторното возило и други информации во поглед на техничката помош.

Член 5

Службата „Помош-информации“ на АМСЈ техничката помош ќе дава по правило, на самото место каде што се наоѓа оштетеното патничко возило или возилото во дефект.

Ако оштетеното патничко возило или возилото во дефект се наоѓа на место на кое отстранувањето на оштетувањето односно на дефектот е неизводливо или значително отежанато или ако задржувањето на возилото на тоа место претставува опасност за учесниците во сообраќајот, или го смеќава одвивањето на сообраќајот, техничката помош ќе се даде на погодно место надвор од коловозот на јавниот пат.

Отстранување од јавни патишта на оштетени патнички возила и на возила во дефект

Член 6

На повик или барање на учесник во сообраќајот, Службата „Помош-информации“ на АМСЈ ќе го отстрани од јавниот пат оштетеното патничко возило или возилото во дефект на место погодно за тоа.

Службата „Помош-информации“ на АМСЈ, по налог или на барање од државен орган, организација на здружен труд и друга самоуправни организација или заедница, ќе го отстрани или ќе го пренесе од јавен пат оштетеното патничко возило или возилото во дефект до местото на одредиштето, односно на друго погодно место.

Член 7

Службата „Помош-информации“ на АМСЈ може да пренесе, односно да одвлече оштетено патничко возило или возило во дефект до местото на одредиштето во земјата или во странство по барање на државен орган, организација на здружен труд или друга самоуправни организација или заедница, односно на домашно или странско овластено правно или физичко лице или на сопственик на оштетено патничко возило или на возило во дефект.

Известување на јавноста за состојбата на проодноста на јавните патишта

Член 8

Известувањето на јавноста за состојбата на проодноста на јавните патишта се состои во давање известувања за ограничувањата и забраните на сообраќајот на јавните патишта, за вонредните услови и посебните мерки за сообраќај на возилата на јавни патишта, за проодноста на јавните патишта, особено за проодноста на патиштата во зимскиот период, за време на туристичката сезона и во случај на елементарни непогоди или вонредни настани и други околности поради кои сообраќајот може да биде отежнат, како и други известувања што можат да придонесат за безбедно одвивање на сообраќајот на јавните патишта.

Покрај известувањата од став 1 на овој член, Службата „Помош-информации“ на АМСЈ може, во споредба со државните органи, со организациите на

здружен труд или со други самоуправни организации или заедници, надлежни за одржување на јавните патишта, на учесниците во сообраќајот да им дава предупредување, совети и известувања за потребата од посебни мерки на претпазливост, за измените во режимот на сообраќајот, за состојбата на објектите на патиштата, за користењето на заобиколни патни правци, како и други известувања од значење за безбедното одвивање на сообраќајот на јавните патишта.

Давање на туринг-помош

Член 9

Службата „Помош-информации на АМСЈ е должна да им дава туринг-помош на моторизирани домашни и странски учесници во сообраќајот заради олеснување на патувањето, сместувањето, прибавување на потребни документи, давање неопходни информации, како и заради задоволување на нивните други лични потреби (туристички и сл.) кога престојуваат во Социјалистичка Федеративна Република Југославија односно во странство.

Член 10

Туринг-помошта опфаќа заштита и давање помош на моторизирани учесници во сообраќајот.

Туринг-помошта опфаќа заштита и давање помош на моторизирани учесници во сообраќајот во следните случаи, и тоа:

1) при враќање односно одвезување на моторни и приклучни возила и патници во странство и од странство во Социјалистичка Федеративна Република Југославија, при превоз на пострадани или заболени лица, односно членови на нивните семејства, издавање на кредитни писма на Меѓународниот туристички сојуз, (АИТ) и на Меѓународната автомобилска федерација (FIA) и книшки и маркици за кампување, гарантирање по кредитни писма и додатни парични кредити, набавка на резервни делови, пренесување барања за радио-пораки и барања на туристи во земјата и во странство, давање информации и правни совети на нарачувачи на услуги во врска со сообраќајна незгода и нивно упатување заради добивање правна помош;

2) при поправка на возила, сместување на моторизирани учесници во сообраќајот во туристички објекти и здравствени установи, давање лекарска и други помош на повредени лица во сообраќајна незгода и на заболени лица во сообраќајот;

3) кај органите за внатрешни работи или правосудните органи во смисла на собирање потребна документација при сообраќајна незгода или прекршок на учесник во сообраќајот заради доставување на нарачувачот;

4) при вршење на други туринг-работи по основ на реципроцитет со странски авто-мото и туринг-организации.

Член 11

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 339

19 август 1982 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Борисав Сребриќ, р. с.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

О Д Л У К А

ЗА ОЦЕНА НА УСТАВНОСТА И ЗАКОНИТОСТА НА ОДЛУКАТА ЗА ЕДИНСТВЕНАТА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ДЕЈНОСТИТЕ

1. Заедницата за осигурување на имоти и лица „Дунав“ — Белград, поведе постапка за оценување на уставноста на Одлуката за Единствената класификација на дејностите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/76) пред Уставниот суд на Југославија во делот со кој дејноста на заедниците за осигурување на имоти и лица е распоредена во стопански дејности, област 11 — Финансиски, технички и деловни услуги, гранка 1102, група 11020 и подгрупа 110201 — Осигурување на имоти и лица, и на нејзината несогласност, во тој дел, со одредбите од член 42 на Уставот на СФРЈ и член 3 став 1 од Законот за основите на системот за осигурување на имоти и лица („Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/76), поради тоа што овие заедници не вршат стопанска дејност на давање финансиски, технички и деловни услуги заради стекнување на доход на пазарот, туку општествена дејност во остварувањето на здружување на средствата на осигурениците, врз начелата на заемност и солидарност.

2. Со оспорените одредби од Одлуката за единствената класификација на дејностите, дејноста на заедниците за осигурување на имоти и лица е распоредена во стопанските дејности, во подгрупата 110-201 — Финансиски, технички и деловни услуги.

3. Во одговорот на предлогот за поведување на постапка, Сојузниот извршен совет наведе дека оспорената одлука ја донел врз основа на овластувањето од член 3 на Законот за Единствената класификација на дејностите.

Првната и општествено-економската положба на заедниците за осигурување на имоти и лица се утврдени со одредбите од член 45 на Уставот на СФРЈ и член 37 од Законот за здружениот труд, како финансиски организации. Според одредбите од член 23 на Законот за основите на системот за осигурување на имоти и лица, овие заедници се должни своето работење да го организираат врз начелата на заемност и солидарност, согласно со економските начела на осигурувањето.

Со одредбите од член 17, член 22 став 5, чл. 29 и 30 на Законот за здружениот труд е уредено стопанските дејности да се вршат во организациите на здружен труд и во други форми на здружување на трудот и средствата меѓу кои спаѓаат и заедниците за осигурување на имоти и лица. Работите од заеднички интерес во овие заедници ги вршат работните заедници, во кои работниците стекнуваат доход со слободна размена на трудот со работниците на работните организации што ги здружиле средствата за осигурување и, во основа, имаат еднаква положба со нив.

Сојузниот извршен совет, со актот бр. 010-22/81 од 22 април 1982 година, го дополни одговорот на предлогот дотолку повеќе што истакна дека смета дека Законот за основите на системот на цените и за општествената контрола на цените се применува и врз осигурувањето на имоти и лица поради тоа што премијата за осигурување, во суштина, е цена на услугата што се утврдува со облигационен договор помеѓу заедницата и осигурениците; што од височината на премијата зависи и бројот на осигурениците и што врз примената на општествената

контрола на височината на премијата не влијае тоа што таа се спределува, врз самоуправна основа, во заедницата.

4. На јавната расправа претставниците на овластениот предлагач истакнаа дека осигурувањето претставува економска категорија и дека заедниците на осигурување на имоти и лица вршат стопанска дејност (финансиска), но таа не се состои во давање на финансиски услуги, како што е распоредена со оспорената одлука. Услугите во прометот имаат своја цена, а премијата за осигурување нема карактер на цена, туку карактер на средства, здружени во заедницата, и височината на тие средства, според нивното мислење, не подлежи на општествена контрола, според Законот за основите на системот на цените и за општествената контрола на цените. Тие сметаат дека со распоредувањето на дејноста, што се применува според член 2 од Законот за единствената класификација на дејностите, при донесувањето на мерки на економската и социјалната политика, се определува правна и материјална положба на заедниците, различна од онаа што тие, според Уставот и законот, ја имаат.

Претставниците на Сојузниот извршен совет на јавната расправа истакнаа уште и тоа дека предметот на распоредувањето на дејностите не е утврдување на правната и материјалната положба на субјектите, туку утврдување на евиденцијата на податоците од општествен интерес. Тоа што со Законот за Единствената класификација на дејностите е пропишано дека таа се применува при донесувањето на мерки на економската и социјалната политика, не значи дека таа заради тоа може да се земе како правна основа за правната и материјалната положба на субјектите, туку како евиденција за потребните податоци.

5. Со одредбите од член 42 на Уставот на СФРЈ и член 3 став 1 на Законот за основите на системот за осигурување на имоти и лица е уредено осигурувањето на имоти и лица да се остварува со здружување на средства, врз начелата на заемност и солидарно, во заедниците за осигурување.

Со одредбите од член 45 на Уставот на СФРЈ и член 37 на Законот за здружениот труд, заедниците за осигурување се определени како финансиски организации, во кои се вршат финансиски услуги за осигурување.

Средствата, односно премиите за осигурување, според општествено-економскиот систем на СФРЈ, се финансиски деловни средства на организациите на здружен труд и на други општествени правни лица, издвоени и здружени врз начелата на заемност и солидарност во заедниците за осигурување на имоти и лица, како средства на резерви. Тие се користат во нивното работење, односно стопанисување за покривање на штети настанати од определени ризици.

Судот заведе став дека при донесувањето на мерки на економската и социјалната политика мора да се прави разлика помеѓу општествените правни лица чија дејност е распоредена како стопанска, со оглед на нивната специфичност.

Судот не се впушташе во прашањето за распоредување на посредувањето во осигурувањето, бидејќи предлагачот и Сојузниот завод за статистика прифатија ова прашање заеднички да го решат.

6. Уставниот суд на Југославија, врз основа на член 375 став 1 точка 3 од Уставот на СФРЈ и член 29 од Деловникот на Уставниот суд на Југославија, по одржаната јавна расправа, на седницата за сове-

тување и гласање од 9 јуни 1982 година, со мнозинството гласови, донесе

Одлука

Се одбива предлогот да се утврди дека Одлуката за единствената класификација на дејностите, во делот со кој дејноста на заедниците за осигурување на имоти и лица е распоредена во стопански дејности, Област 11 — Финансиски, технички и деловни услуги, гранка 1102, група 11020 и подгрупа 110201, не е согласна со член 42 од Уставот на СФРЈ и член 3 став 2 од Законот за основите на системот за осигурување на имоти и лица.

Оваа одлука Судот ја донесе во состав: заменик на претседателот на Судот Воислав Ракиќ и членовите: д-р Стана Ѓукиќ-Делевиќ Рамадан Враниќи, Славко Кухар, Владимир Кривиќ, Мустафа Сефо, Јаким Спиоровски, д-р Јосиф Трајковиќ, Иван Франко и Мијушко Шибалиќ.

У-бр. 231/81

9 јуни 1982 година

Белград

Претседател
на Уставниот суд на
Југославија,

д-р Александар Фира, с. р.

По извршеното срамнување со изворниот текст, утврдено е дека во текстот на Правилникот за мерките за сузбивање и отстранување на заразните болести на пчелите објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/82, се поткрала долунаведената грешка, та се дава

ИСПРАВКА

НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА МЕРКИТЕ ЗА СУЗБИВАЊЕ И ИСКОРЕНУВАЊЕ НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ НА ПЧЕЛИТЕ

Во член 1 наместо зборот: „авиум“ треба да стои зборот: „апиум“.

Од Сојузниот комитет за земјоделство, Белград, 23 август 1982 година.

СОДРЖИНА:

	Страна
615. Закон за прометот на стоки и услуги со странство (Пречистен текст) — — —	1309
616. Закон за вршење на стопански дејности во странство (Пречистен текст) — — —	1326
617. Уредба за начин на вршењето на работите на Службата „Помош-информации“ на Авто-мото сојузот на Југославија —	1346
Одлука за оцена на уставноста и законитоста на Одлуката за единствената класификација на дејностите — — —	1347
Исправка на Правилникот за мерките за сузбивање и искоренување на заразните болести на пчелите — — —	1348